

Kaán Károly, nyugalmazott államtitkár. 1867. júl. 12-én született Nagykanizsán. A középiskola elvégzése után a selmecbányai erdészeti akadémiát vé-

gezte és az államerdészet szolgálatába lépett. 1898-ban állami ösztöndíjjal külföldi tanulmányutakat tett s a karlsruhei műegyetemen erdészettechnikai és erdőgazdasági tanulmányokat folytatott.

1908-ban a földművelésügyi miniszteriumba nevezték ki. 1909-ben erdőtanácsos, 1912-ben erdőfőtanácsos lett. 1916-ban, mint min. tanácsost megbízták a magyarországi és horvátországi állami erdők főosztályának főnöki teendőivel. 1918-ban h. államtitkárrá, 1919-ben államtitkárrá nevezték ki. Nagy munkásságot fejtett ki irodalmi téren is s igen sok jelentős tanulmánya jelent meg. 1924-ben a Magyar Tudományos Akadémia addigi irodalmi munkássága elismeréséül levelező tagjává választotta. Az erdei alapokról, az erdőbirtok-hitelről, az erdészeti igazgatásról és az alföldi erdők telepítéséről és fásításáról szóló törvények előkészítésében tevékeny része volt. 1925-ben vonult nyugalomba. 1916-ban érdemei elismeréséül megkapta a III. oszt. Vaskorona-rendet, nyugalomba vonulásakor pedig a kormányzó a II. oszt. magyar érdemkeresztet adományozta a csillaggal. Ujabb

művei közül a jelentősebbek: Változások a Nagy Magyar Alföld képén; Széchenyi és a Nagy Magyar Alföld; A Magyar Alföld.

Kaas Albert báró dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1885-ben született Budapesten. Fia néhai Kaas Ivor bárónak, a kiváló publicisztának. Középfiskoláit a budapesti piaristáknál végezte s előbb filozófiát, majd jogot tanult a budapesti egyetemen, ahol jog- és államtudományi doktorátust szerzett. Tanulmányainak elvégzése után vármegyei szolgálatba lépett. Előbb szolgabíró, majd 1910-ben tb. főjegyző lett. Vármegyei hivataloskodása alatt élénk publicisztikai tevékenységet fejtett ki; cikkei különböző fővárosi lapokban jelentek meg. 1917-ben jött be először a képviselőházba, amikor a felvidéki (beregmegyei) pótválasztáson Andrassy-párti programmal választották meg. Mikor a választójogi javaslat benyújtása után a párt belépett a 48-as kormánypártba, ő Bethlen István gróffal együtt megmaradt pártonkívülinek, mert a választójog főkéllékéül, a magyar irni-olvasni tudást követelte. Megtörténvén a megegyezés, Bethlen István gróffal együtt lépett be a kormánypártba. 1918. dec. 24-én az ugynevezett 10. néptörvény ellen erélyes akciót indított a Budapesti Hirlapban, a Pester Lloydban és más lapokban; cikkeiben különösen élesen támadta Játsi Oszkárt. Élénk részt vett a Nemzeti Egyesülés Pártjának létrehozásában, amelyet a Károlyi-uralom alatt

Bethlen István gróf akart létrehozni. Az első nemzetgyűlési képviselőválasztásokon pártonkívüli programmal lépett fel a beregszászi kerületben. de Héjji Imrével szemben megbukott. A második nemzetgyűlési választásokon egységspárti programmal a gödöllői kerületben kapott mandátumot. A nemzetgyűlésnek mindjárt első ülésén Nagy Ernő képviselővel kinos szóváltása volt, amelynek lovagias uton és a Ház előtt is folytatása lett. Mint képviselő tovább folytatta publicisztikai működését. Mandátuma lejártá óta főként egyháza életében játszik vezető szerepet s mint egyetemi tanár fejt ki nagy munkásságot.

Kabók Lajos, országgyűlési képviselő. 1884-ben született Szegeden. A négy polgári iskola elvégzése után előbb a géplakatos mesterséget, majd a műszerész mesterséget tanulta ki. 1906-ban sodródott bele a vasmunkásmozgalomba. 1913-ban a Budapest és környékbeli műszerészszakosztály titkárává választották meg. 1918-ban a Vas- és Fémmunkás Szövetség tisztviselője, majd elnöke lett. A kommunizmus bukása után a párkongresszus beavasztotta a pártvezetőségbe. 1922-ben a tatabányai választókerület küldötte be a nemzetgyűlésbe szociáldemokrata programmal. 1925 nyarán, Beniczky letartóztatásával kapcsolatban parlamenti felszólalásával nagy vihart idézett fel a Házban, magatartásáért a mentelmi bizottság öt ülésről kitiltotta, az Eskütt-ügy tárgyalása kapcsán pedig kivezették a Házból és 22 ülésnapra ki is tiltották. Több interpellációt mondott a munkanélküliség, a külföldről származó munkások optálása és a külföldiek ellenőrzése tárgyában. Az országgyűlésbe a Budapest III. választókerülettől nyert mandátumot.

Kabós Ferenc, volt országgyűlési képviselő. 1859-ben született Zilahon. Jogi tanulmányainak végeztével mint önkéntes részt vett az okkupációs hadjáratban. 1884-ben Kisküküllő vármegyében főszolgabíróvá választották, majd 1892-ben a balavásári választókerület képviselővé választotta. E kerületet képviselte 1906-ig szabadelvű-

párti programmal. Régi kerülete 1910-ben nemzeti munkapárti programmal újra képviselőjévé választotta. Még ez év folyamán a képviselőház egyik al-elnöke lett, de 1912-ben erről a tisztségeről lemondott.

Kacsokovics Lajos (*daruvári*), felsőházi tag. 1861-ben született Benedekpusztán, Somogyvármegyében. Középiszkolai tanulmányait Kaposvárott és Székesfehérvárott, főiskolai studiumait Budapesten a tudományegyetem jogi fakultásán végezte. Harminckét éven át volt Somogy vármegye tisztviselője. 1889-ben szolgabíró Tabon, 1893-ban Csurgón főszolgabíró, 1907-ben pedig alispán. Az é fáradhatatlan agitációjának köszönhető a vármegye mocsaras vidékeinek lecsapolása. A háboru és a forradalom után 1918-ban nyugdíjaztatását kérte. Megyéje meleg ünneplésben részesítette mikor kérelmét teljesítette. A kommuner alatt többször letartóztatták. Érdeme: elismeréséül a kormányzó gazdasági főtanácsossá nevezte ki. Jelenleg a vármegye és Kaposvár társadalmi mozgalmában visz előkelő szerepet. Elnöke a Somogy megyei Gazdasági Egyesületnek, a Vöröskeresztesztyeletnek, igazgatósági tagja több HÉV r. t.-nak. Tátonpusztán híres mintagazdasága van. Somogy megye felsőházi képviselője.

Káger József, országgyűlési képviselő. 1864-ben született Kaszaperpusztán Csanádvármegyében. Pápai prelátus. A középiskolát Iglón, a teológiát pedig

Kassán végezte. Tanulmányutjai során bejárta Olaszországot. 1890-ben Boldogkőváralján plébános lett, 1907-ben esperes, 1920-ban prelátus. Állandóan tevékeny szerepet vitt megyéj közéletében. 1897-ben megalakította Boldog

kőváralján a Hitel- és Fogyasztási Szövetkezetet, valamint a Szőlőépítő Egyesületet, amely a környékbeli községek filoxera által elpusztított mintegy 80 holdnyi szőlőjét ujratelepítette. 1908-ban a boldogkői földmives szövetkezetet alapította meg. Püspökének, dr. Fischer Colbrie Ágostonnak kérésére ő írta meg az első népszövetségi füzetet. Ezenkívü-

kerület a második nemzetgyűléskor egyhagylag küldte a parlamentbe, egységespárti programmal. Közben a kereskedelmi pályára tért át, előbb régiség- és műkereskedést nyitott, később pedig ő kapta meg a külföldi dohányárutitási engedélyt is. Budapest törvényhatósági bizottságának tagja s ennek a képviselőjében lett 1926 decemberben a felsőház póttagja.

Kállay Tibor dr. (*nagykállói*), országgyűlési képviselő. 1881-ben született Budapesten. Középiskoláinak elvégzése után a budapesti tudományegyetem jogi fakultásán szerezte meg

a doktorátust. Ezután a budapesti pénzügyigazgatóságnál pénzügyi fogalmazói gyakornok lett, később pedig a IV. kerületi adófelügyelőséghez helyezték át. 1906-ban bekerült a pénzügyminis-

terium pénzügyőrségi ügyosztályába, ahonnan rövidesen a költségvetési ügyosztályba ment át, amikor is pénzügyminiszteri fogalmazóvá nevezték ki. 1911-ben átvette a költségvetési ügyosztály vezetését, majd 1918-ban főosztályvezető és miniszteri tanácsos lett. A kommunizmus kitörése után a Tiszántúrra, majd Szegedre és onnan Bécsbe ment. A kommunizmus után elfoglalta állását a pénzügyminisztériumban. 1919 őszén az ő javaslatára felállított felszámoló hivatalnak elnöke lett, egyidejűleg pedig kinevezték a külügyminisztérium státusába államtitkárnak. 1920-ban visszatért a pénzügyminisztériumba és az adózási apparátus kiépítésének munkáját végezte. Később pénzügyminiszteri államtitkárrá minősítették át és Hegedűs Loránt bukása után 1921 decemberében pénzügyminiszterré nevezték ki. Miniszterségét az egyenes adózás reformjával kezdte meg. Az 1922. évi egyenesadó-reformmal az állam bevételeit növelni és másrészt az adóztatást egyszerűbbé tenni kívánván, egyben nagy gondot fordított a kiadások apasztására, hogy az állami intézmények és az adminisztráció egész berendezését a csonka ország megváltozott viszonyaihoz idomítsa. A világháború eleje óta tartó pénzromlás azon-

ban az ő minisztersége alatt is folytatódott és az ennek feltartóztatása érdekében tett intézkedések mellett az állami pénzügyeknek — egyrészt a reparációs kérdésnek a megoldása, másrészt pedig egy külföldi kölcsön felvétele utján leendő — szanálása érdekében folytatott akciók vették igénybe miniszterségének idejét az 1923. évben és az 1924. év elején. A pénzügyi szanálásra és az ezzel kapcsolatos kérdésekre (Nemzeti Bank felállítása, külföldi kötelezettségek rendezése) vonatkozó törvényjavaslatok parlamenti tárgyalása előtt azonban lemondott s az említett javaslatokat mint azok előadója képviselte a parlamentben. Hivatalából történt távozása után az egységespárt fővárosi szervezését irányította és hogy ennek a szervezetnek központot teremtsen, 1926 júliusában megalakította a Polgári Egység Klubját. A második nemzetgyűlésen Nyiregyházán és Nagykanizsán választották meg képviselővé. Az országgyűlésbe pedig Nagykanizsa és Budapest III. kerülete küldötte be, amely utóbbi kerületben listavezető volt. Fővárosi szervezkedésének eredményeképpen összesen 4 mandátumot biztosított az egységespárt számára, amely pártnak a nemzetgyűlések idején Budapesten képviselője nem volt. Az Országos Takarékosági Bizottság munkájában tevékeny részt vett és elnöke az Interparlamentáris Kereskedelmi Konferencia magyar csoportjának. 1928 őszén Bud Jánosnak közgazdasági miniszterré történt kinevezése után kilépett az egységes pártból, mert nem helyeselte a miniszterek számának szaporítását. Kilépésével egyidejűleg nagykanizsai mandátumáról is lemondott, de kerülete újból őt választotta meg képviselővé, most már pártunkivüli ellenzéki programmal. Képviselőházi felszólalásai mindig nagy érdeklődést váltanak ki, mert kritikája örökké objektív és párt szempontoktól mentes. A Házban főként az állami kiadások további emelése és a gazdasági élet újabb megterhelése ellen szólt fel.

Kállay Ubul (*nagykállói*), volt országgyűlési képviselő. 1875. júl. 8-án született Oroson, Szabolcsmegyében.

Bécsben, a Teréziánumban nevelkedett s a jogi egyetemet Bécsben és Budapesten látogatta. A magyar családtörténeti és heraldikai tudomány művelője s a heraldikai és genealogiai társaság igazgatóválasztmányi tagjává választotta.

1905-ben Veszprémben választották képviselővé függetlenségi-és 48-as programmal. A koalíciós kormány alatt Csikmege főispánja volt. 1910-ben a csikszeredai kerület mandátumát nyerte el Kossuth-párti programmal.

Kállay Zoltán dr. (nagykallói), volt főispán. 1856-ban született a Nagykálló melletti cserei tanyán. Tanulmányai elvégzése után a közlekedésügyi miniszteriumba lépett, majd Szabolcsvármegye szolgálatába állott. Később a nagykallói kerület képviselőjévé választotta s 1890-ben Heves megye főispánjává nevezték ki s ez állását a koalíció kormányrajutásáig töltötte be. 1910-

ben belépett a nemzeti munkapártba és újból Heves vármegye főispánja lett. 1911-ben megkapta a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot. Meghalt 1914. júl. 21-én Bécsben.

Kálmán Gusztáv (kisóczyi és szentandrászi), volt országgyűlési képviselő, nyug. államtitkár. 1859-ben született a nyitra vármegyei Szenicen. Ósrégi nemesi család sarja. Gimnáziumi tanulmányait Nagyszombaton, jogi tanulmányait pedig a budapesti egyetemen végezte, ahol államtudományi államvizsgát tett. Miután rövid ideig Nyitra vármegyében a közigazgatásnál szolgált, a pozsonyi postaigazgatóságnál lett gyakornok; 1882-ben az akkori Országos Statisztikai Hivatalhoz segédfogalmazóvá, 1886-ban fogalmazóvá és 1892-ben titkárrá nevezték ki. Részt

vett az 1880. és 1890. évi népszámlálás munkálataiban és ez utóbbinak vezetésével volt megbízva, 1895-ben a kereskedelemügyi miniszterium közúti szakosztályába osztották be. 1900-ban valóságos osztálytanácsossá, 1907-ben miniszteri tanácsossá nevezték ki. 1910-ben Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter mellé politikai államtitkárrá nevezte ki a király. Különösen a közutak ügyeiben szerzett érdemeket, nevezetesen a beruházási törvény és a közúti törvény előkészítésében; e tevékenységéért számtalan törvényhatóság utügyeik és utalajjuk rendezéséért köszönő iratokkal tüntette ki. Közgazdasági cikkeket irt, melyek a Nemzetben, a Honban és Budapesti Hirlapban jelentek meg. Lukács László és Láng minisztersége alatt buzgó tevékenységéért e két miniszter írásbeli elismerésben részesítette. Az 1910-i általános választások alkalmával nemzeti munkapárti program alapján Kolozsvár I. kerületében választották meg képviselővé és ezt a kerületet képviselte az összeomlásig. 1913-ban vonult nyugalomba, mint államtitkár s ekkor megkapta a valóságos belső titkos tanácsosi címet. Amikor az egységespárt megalakult, nyolcvanhatodmagával belépett ő is, de az aktív politikában nem vállalt szerepet és csak közgazdasági téren működik. A Központi Gáz és Villamossági r. t. elnöke, a Magyar Iskolaszanatorium ügyvezető elnöke stb. Kiváló érdemei elismeréséül töb hazai és külföldi kitüntetést kapott.

Kálmán István, országgyűlési képviselő. 1867-ben született a nógrádvármegyei Szécsényben. Régi nemesi családból származik. Középiszkolái után Budapesten a felsőipari és kereskedelmi iskolát végezte el. Tevékeny részese a megyei közéletnek. 1906 óta Pest vármegye törvényhatósági bizottságának tagja s kerületében nagy érdemeket szerzett a mezőgazdasági kultúra fejlesztése körül. Turán megalapította az OKH és a Hangya fiókjait s ma is részt vesz azok vezetésében. Az első nemzetgyűlésen a turai kerületet képviselte. A második nemzetgyűlésen ugyancsak a turai kerület képviselője volt egységespárti programmal. Ő nyújtotta be a tanyai iskolák létesítése érdekében az első in-

ditványt, sürgetve az ilyen irányú törvényjavaslatot. Most is régi kerülete küldötte be az országgyűlésbe egységespárti programmal.

Kálmán Jenő dr. (*inakodi*), országgyűlési képviselő. Ságváron született 1875-ben. A tabi járás és Somogy vármegye közéletében már 25 év óta résztvesz. Ugyancsak élénk szerepet visz a református egyházi életben. Somogyvármegye törvényhatósági bizottságának tagja, a külső somogyi református egyházmegye gondnoka, zsinati képviselő, a kaposvári ügyvédi kamarának elnökegyettese. Megfordult a környező államok nagy részében. A második nemzetgyűlésen Heinrich Ferenc halála óta a tabi kerületet képviselte az egységespárt programjával. Az országgyűlési képviselőválasztásokon ugyancsak a tabi választókerület mandátumát nyerte el.

Kaltenecker Viktor dr., a felsőház tagja. 1879. jan. 9-én született Székesfehérváron. Tekintélyes, régi fehérvári családból származik. A ciszterciék székesfehérvári főgimnáziumában érettségizett, majd jogi tanulmányait a budapesti és genfi egyetemeken végezte. 1905-ben ügyvédi oklevelet nyert és rövidesen felküzdötte magát a nevesebb ügyvédek közé, majd a Székesfehérvári Takarékpénztár és a Székesfehérvári Kereskedelmi Banknak lett ügyésze. Az 1922-ik, valamint az 1926-ik évi nemzetgyűlési, illetve országgyűlési képviselőválasztások alkalmával választási elnöki megbízást kapott. Az irodalmi életben is szerepet visz, főtítkára a fejezmegyei irodalmi és közművelődési egyesületnek 1927 januárban lett Székesfehérvár város részéről a felsőház póttagja s Mátray Rudolf lemondása után őt hívták be a felsőházba.

Kammerer Ernő, volt országgyűlési képviselő. 1856-ban született Hékkuton, Tolnamegyében. Tanulmányait a budapesti egyetemen végezte s jogtudori oklevelet szerzett. 1887-ig mint fogalmazó az igazságügyminiszteriumban működött. Azóta négyizben a tolnamegyei szakcsi kerület választotta képviselővé. A szabadelvűpárt tagja volt. Az ezredéves kiállítás tanügyi csoportjának létrehozása körül szerzett érdemeiért a III. osztályú vaskorona-renddel tün-

tette ki a király. 1896-ban mint kormánybiztos az Országos Képtár ügyei-nek rendezésére s a Szépművészeti Muzeum szervezésére és építésére kapott megbízást. 1901-ben ugyane muzeum és a Történelmi Képcsarnok igazgatójává nevezték ki. 1905-től 1910-ig nem vállalt mandátumot. 1910-ben munkapárti programmal a pinchehelyi kerület választotta meg képviselővé. A Képzőművészeti Muzeum éléről 1914-ben vonult nyugalomba. Több történelmi tanulmánya jelent meg. Meghalt Koppányszántón, 1920. aug. 3-án.

Kandó Kálmán dr. (*egerfarmosi*), felsőházi tag. 1869-ben született Budapesten. Iskoláit ugyanitt végezte. 1892-ben gépészmérnöki oklevelet nyert a József műegyetemen. Mérnöki pályafutását a Cie. de Fives-Lille-nél Párisban kezdte meg. Onnét került 1894-ben Ganz és Társa villamos-osztályába, ahol 1906-ig működött. 1906-tól 1915-ig Westinghouse György szolgálatában állt előbb, mint az olasz Westinghouse-társulat administrateur déléguéje, majd alelnöke. Ebben a minőségben Ganz és Társánál megkezdett munkáját, az olasz államvasutak villamosítását nagy lépésekkel vitte előre. 1912-ben az olasz király az olasz vasutak villamosítása körül szerzett érdemeiért a „Corona d'Italia“ commandeur-keresztjével tüntette ki. Olaszországi működésének a világháború vetett véget. 1915-ben bevonult katonai szolgálatra, azonban 1917 végén a katonai szolgálat alól felmentették. 1917-től 1923-ig a Ganz és Társa Danubius részvénytársaságnak előbb műszaki, majd vezérigazgatója volt. 1923 óta tevékenységét kizárólag egy új villamos-vontatási rendszernek szenteli. 1917-ben a király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével és a Tudományos Akadémia a Wahrenmann-díjjal tüntette ki. 1922-ben a József műegyetem tiszteletbeli doktora, 1924-ben pedig a mérnöki tanács elnöke lett. 1927-ben a mérnöki kamara a törvényhozás felsőházának tagjává választotta.

Kánia Kálmán (*kányai*), rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter. 1869. nov. 7-én született. A Keleti Akadémia elvégzése után előbb a fiumei kereskedelmi kamaránál, azután a konstantinápolyi

konzulátusnál, később pedig, mint al-konzul, több helyen működött. 1902-ben Cetinjébe küldték diplomáciai megbízással és két évig maradt ott, mint konzul. Innen a külügyminisztériumba osztották be. 1912-ben kinevezték követnek és meghatalmazott miniszternek Mexikóba, ahol a háboru végéig maradt. 1919-ben az ön-álló magyar külügyminisztérium megalakulása után annak szolgálatába lépett s 1921-ben a külügyminiszter állandó helyettese lett, mint meghatalmazott miniszter és rendkívüli követ. 1925 október óta Magyarország berlini követe.

Kánitz Vilmos, főkonzul. 1880. szept. 27-én született Budapesten. Tanulmányait elvégezve, előbb a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál volt alkalmazásban, majd több vállalatnál fejtett ki munkásságot. Főképpen kereskedelmi és pénzügyi tranzakciókkal foglalkozott. 1909-ben Sziám magyarországi konzulja, később főkonzulja lett.

Kapi Béla, a dunántúli ág. hitv. ev. egyházkerület püspöke, a felsőház tagja. Sopronban született 1879-ben. Középiskoláit a soproni evangélikus liceumban, teológiai tanulmányait a soproni teológiai akadémián, továbbá a rostocki és hallei egyetemeken végezte. 1901-ben lelkésszé avatták, majd püspöki titkárként működött. 1905-től 1916-ig lelkész volt Körmenten. 1916-ban a dunántúli evangélikus egyházkerület püspökévé választotta. 1917-től a szombathelyi gyülekezet lelkésze. Élénk irodalmi munkásságot fejt ki és főként vallási, egyházi és társadalmi problémák foglalkoztatják. Jelentékenyebb munkái: Munkáskérdés és a keresztyény erkölcsstan (1902). Az ember tragédiájának világnézete (1903). Biblia és társadalom (1904), Pálffy József élete és jellemrajza (1907), Ad astra (1908). Hitünk igazságai (1909), Boldogság könyve (1911). Az én vallásom a Krisztus vallása (1914). Új élet (1925). Az Ur oltalmában (történeti elbeszélés 1926). Ő volt a megalapítója a Harangszó című néplapnak, amelynek 1917-ig főszerkesztője is volt. Az országos Luther Társaság egyházi elnöke, a Protestáns Irodalmi Társaság egyházi alelnöke és számos más társadalmi egyesületnek tagja.

Kapotsffy Jenő, volt országgyűlési

képviselő. 1853. dec. 27-én született Kaposváron. Atyja, Imre, uradalmi ügyész volt, aki 1848—1849-ben a magyar kormány részéről kinevezett álladalmi közbíró volt Pesten s aki Világos után perbe fogatott és egyike volt azoknak, akiknek Haynau bukásakor megkegyelmezett. 1874 óta gyakorló ügyvéd, 1875 óta élénken résztvett Somogy megye és Kaposvár város közügyeiben. 1889-ben függetlenségi és 48-as párti programmal a kaposvári kerület képviselőjévé választotta. 1892-ben ismét megválasztották. Az 1896—1901-iki országgyűlésen nem volt a képviselőház tagja, 1901-ben és 1905-ben pedig a lengyeltóti kerület választotta képviselőjévé. A koalíciós kormány alatt Somogy megye főispánja volt. 1910-ben a lengyeltóti kerület Kossuth-párti programmal újra képviselővé választotta. Meghalt 1921 jan. 25-én.

Karafiáth Jenő dr., országgyűlési képviselő, háznyelvi. 1883-ban született Budapesten. Középiskolái elvégzése után a budapesti egyetemen jogi- és államtudományi doktorátust szerzett. 1906 óta a kincstári jogügyi igazgatóságánál működött, mint tanácsos 1919 szeptemberéig, amikor a belügyminisztérium politikai államtitkárává nevezték ki. Ezt az

állását 1919 novemberében a miniszterelnökségi államtitkársággal cserélte fel. A Simonyi-Semadam-kormány alatt ez állásáról lemondott. Egyetemi hallgató korában, mint az ifjuság egyik vezére, az „Egyetemi zászlóalj” szervezését célzó országos mozgalom megindítója volt. Éveken keresztül ifjusági elnöke volt s jelenleg diszelnöke a BEAC-nak, megalapítója és tiszteletbeli elnöke a Budapesti Egyetemi Turista Egyesületnek és tiszteletbeli elnöke az Ügyvédek Országos Egyesületének. Ő alapította 1908-ban a Magyar Jogász Sport Egyletet (Jurista Clubot), amelynek azóta ügyvezető elnöke. Az Országos Testnevelési Tanács megalakulásakor ennek elnökévé nevezték ki. Tagja a székesfővárosi törvényhatósági bizottságának is. Tiszteletbeli tagja a Magyar Athle-

tikai Clubnak és a Budapesti Torna Clubnak. A pestszentlőrinci hadi céllövőversenyek megrendezésének kezdeményezése is az ő nevéhez fűződik. Rendkívül nagy agilitással vett részt a multban és a jelenben is minden hazafias és nemzeti célt szolgáló társadalmi mozgalomban s jelentős publicisztikai tevékenységet fejtett ki. 1909-ben jelent meg első verseskötete „Akkordok“ címen. Egyik megalapítója volt az Önkéntes Őrségnek és a Területvédő Ligának, amelynek alelnöke is volt. Munkássága a közéletnek ugyszólván minden ágára kiterjed, azonban különösen rendkívül sokat foglalkozik kora ifjusága óta a magyar testnevelésügy előmozdításával. Az első nemzetgyűlésen az ipolyszalkai kerületet képviselte a keresztény nemzeti egyesülés programjával. Az ő kezdeményezésére hozta meg a nemzetgyűlés az 1921. évi LIII. törvénycikket a testnevelésről. Az első nemzetgyűlés idején a disszidensekhez tartozott s e párt egyik igazgatója volt. A második nemzetgyűlésben is régi kerületét képviselte egységspárti programmal. A második nemzetgyűlés háznagyává választotta. Az új országgyűlésbe ismét régi kerülete küldötte be egységspárti programmal s most is egyhangulag háznaggyá választották.

Karátson Lajos (*ivándai*), volt országgyűlési képviselő, nyug. államtitkár. 1853 okt. 21-én született Aradon. Középiskoláit Budapesten és Nagybecskerekben, jogi tanulmányait Pozsonyban és Kassán végezte. Tanulmányai befejezése után a budapesti törvényszéknél gyakornokoskodott, majd 1878-ban átlépett a honvédelmi miniszterium szolgálatába.

1903-ban vette át a miniszterium elnöki osztályának vezetését, 1910-ben pedig politikai államtitkár lett. Ebben az évben Versec város munkapárti programmal országgyűlési képviselőjévé választotta. 1917-ben a Tiszakormány lemondásakor ő is nyugdíjba lépett. 1912-ben munkássága elismerésül megkapta a Lipót-rend középkeresztjét, 1915-ben pedig valóságos belső titkos tanácsos lett. Nyugalomba vonu-

lásakor a Ferenc József-rend nagykeresztjével tüntette ki a király. 1919 júniusában a proletárdiktatura letörésére irányuló ellenforradalomkor István nevű fiát egy kommunista járőr lelötte. Ettől az időtől kezdve minden közszerepléstől visszavonultan családjának él.

Karátsonyi Jenő gróf (*karátsonyifalvi és beodrai*), volt országgyűlési képviselő. 1865 aug. 5-én született Beodrán, Torontálmegyében. Középiskolai

tanulmányait Budapesten, a jogot Louvainban végezte, majd a magyarvári gazdasági akadémián tanult. Beutazta Európának majdnem valamennyi államát és Afrika egy részét. Édes atyja halála után átvette

bánlaki hitbizományi uradalmat és ezt mintagazdasággá fejlesztette. 1896-tól az összeomlásig képviselte a Házban a zichyfalvai kerületet, előbb szabadelvűpárti, azután alkotmánypárti, végül pedig munkapárti programmal. 1898-ban az udvar pesti tartózkodása alkalmából, budai palotájában meseszerű fényes estélyt adott, melyen a diplomácia és hazánk kitűnőségein kívül Ferenc József király egész udvartartásával és a Budapestben időző főhercegekkel és főhercegnőkkel együtt megjelent. Még ragyogóbb volt az az estély, melyet 1908. év őszén a spanyol királyi pár tiszteletére rendezett s amelyen XIII. Alfonz spanyol királyon és Viktória Ena királynén kívül, a mi királyunk is részt vett. Érdeimei elismerésül számos magas hazai és külföldi kitüntetést kapott s a király belső titkos tanácsosi méltóságra emelte. 1925 óta a szuverén Katonai Máltai Lovagrend baillija és magyarországi rendkívüli követe s meghatalmazott minisztere. A torontálmegyei magyar közművelődési egyesület elnöke, a budapesti önkéntes mentő-egyesület elnöke és a családi alapítványok nagyobb részének kezelője. A Magyar Országos Tűzoltó Szövetség diszelnöke.

Kardos Noé, volt nemzetgyűlési képviselő. 1878-ban született a csanádme gyei Apátfalván. Iskolái elvégzése után

szülei kis gazdaságában gazdálkodott és szorgalmával idővel tekintélyes vagyona tett szert. A háboru alatt a 3-as huszároknál szolgált altiszti rangban és hősi magatartásáért arany vitézségi érmet kapott. A limanovai csatában tizennégy pikaszurást szenvedett. Az első nemzetgyűlésen a nagylaki kerületet képviselte kisgazdapárti programmal.

Károly István főherceg, volt főrendiházi tag. 1860. szept. 5-én született; Frigyes főherceg öccse. A tengerészeti pályára lépve, Polában és Fiumében végezte tanulmányait. 1884-ben korvettkapitány, 1886-ban fregattkapitány, 1890-ben pedig sorhajókapitány és a matrózcsapat I. osztályának parancsnoka, nemsokára a 8. gyalogezred tulajdonosa lett. 1878 ápr. 13-a óta az aranygyapjas-rend vitéze. 1896-ban mint ellentengernagy egészségi okokból hosszabb szabadságot kapott. 1901-ben altengernaggyá nevezték ki.

Károlyi Gyula gróf (*nagykárolyi*), felsőházi tag. 1871 máj. 7-én született Nyirbaktán. 1894 október 20-án vette nőül Károlyi Melinda grófnőt, az István gróf leányát. 1902-ben lett cs. és kir. kamarás és 1905 óta tagja a főrendiháznak. Különösen nagy szerepet vitt a nemzeti ellenállás idején, amikor minden erejével harcbaszállott az alkotmányellenes kormányzás ellen és ez érdemeit jutalmazta a Wekerle-kormány, amikor 1906-ban kinevezte Aradmegye és Arad város főispánjává. A háboru alatt igen élénk részt vett a közjótékonyági mozgalmakban, a kommunizmus kitérőse után pedig ő alakította meg Aradon az első ellenforradalmi kormányt, amelynek miniszterelnöke lett. A románok azonban megakadályozták, hogy ez a kormány megkezdhesse szereplését s a kormány tagjainak egy részét Mezőhegyesen lefoglák; a többiek Szegedre menekültek, ahol Károlyi hathatós közreműködésével megalakult a szegedi ellenkormány. Így neki van oroslánrésze abban, hogy a kommunista rémuralommal szemben megszerveződhetett a nemzeti irány, amivel jelentős külpolitikai hatása is volt. 1928 jun. 28-án, a törvényhozás két házában nagy pompával megrendezett ün-

nepélyes közös ülésén koronaórré választották s az eskütételkor az együttes ülésen a kormányzó személyesen megjelent.

Károlyi Imre gróf (*nagykárolyi*), volt főrendiházi tag. 1873 jan. 10-én született Mácsán, Aradmegyében. Apja Tibor gróf, a főrendiház egykori elnöke, anyja Degenfeld Emma grófnő volt. Tanulmányait befejezván, gazdálkodni kezdett. Igen korán aktív szerepet vállalt a pénzügyi és közgazdasági életben. 1897 ápr. 5-én kapott a főrendiházba meghívó levelet. 1900-ban elnöke lett a Belga-Magyar Banknak, évtizedek óta tagja Csongrád-megye törvényhatósági bizottságának. 1916-ban megkapta a kamarási méltóságot. Elnöke volt sokáig a Bárdi József automobil ipar r. t.-nak, a nyirbátori népbanknak, a széplaki takarékpénztárnak, a Magyar Aero Clubnak, a Körös-Tisza-Marosi ármentesítő és belvizszabályozó társaságnak s tagja volt a Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank igazgatóságának. Nagymágocsi uradalmát maga kezeli, ott ecetgyárat, szeszgyárat, paprikamalmot, keményítőgyárat, gazdasági cukorgyárat létesített, de zalaszentgróti és érdi birtoka is mintagazdaságnak mondható. A politikai életben a háboru alatt kezdett feltűnni. Tisza István híve volt és sokszor közölt cikket „Az Ujság” című napilap hasábjain, melyek nagy feltűnést keltettek. Ezen lap 1918 jan. 20-iki számában Károlyi Mihály grófot „politikai kalandornak” s „a béke lehetőségét az ellenséggel való kacérkodás által elodázó félhazaárulónak” nevezte. A fővárosi társadalmi életben is nagy szerepet visz, az Angol-Magyar Bank R. T.-nak éveken át igazgatósági elnöke. Az örökösjogu családok választottjaként szerepel a felsőházi póttagckorában.

Károlyi József gróf dr. (*nagykárolyi*), országgyűlési képviselő. 1884-ben született Budapesten. A csurgói és sóregi majorátus ura. Néhai Károlyi Gyula gróf és Pálffy Geraldine grófnő, palotahölgy fia, gróf Károlyi Mihály öccse. Jogi tanulmányait Budapesten és Münchenben végezte. Ezután hosszabb tanulmányutra indult, bejárta egész Európát, továbbá Egyiptomot, Délafrikát, Algirt és Tuniszt. 1909-ben hazajött, megszerezte a

doktorátust s átvette birtokai kezelését. Azóta vezetőszeret vizs Fejérmegye társadalmi életében. Tagja Fehérvár-csurgó község képviselőtestületének, valamint Fejér, Szatmár és Pestmegye törvényhatósági bizottságának. Elnöke a Fejérmegyei Gazdasági Egyesületnek, valamint számos kultur- és karitatív társadalmi egyesületnek. 1910-ben Nagy-károlyban pártonkívüli programmal választották meg képviselővé. 1917-ben Fejér vármegye főispánja lett. 1918-ban a forradalom kitörésekor lemondott állásáról és a legagresszívabb ellenfele lett a Károlyi Mihály-rezsimnek. Bátyja viselkedéséről táplált elitélő nézetét nyíltan hangoztatta s ezért sokszor zaklatták. Fejér vármegye 1919 február 3-án tartott törvényhatósági közgyűlése az ő indítványára egyhangulag bizalmatlanságot szavazott a Károlyi-kormánynak. Ez volt az első nyílt ellenforradalmi megnyilatkozás. A kommunizmus kitörésekor Bécsbe menekült, majd Pozsonyba és Kassára ment. Itt kapta a kommün bukásának hírért s ekkor hazajött Magyarországra. Az új kormány megbízásából Székesfehérvár város és Fejér vármegye főispánja lett. Állásáról 1921 okt. 22-én mondott le, néhai Károly király örizetbevétele miatt. 1922 február végén követte a száműzött királyt Madeirába s csak a nemzetgyűlési választásokra tért vissza, amikor Székesfehérvárott választották meg pártonkívüli legitimista programmal. Rövidesen ismét kiment a királyi családhoz s ott volt Károly király halálának ágyánál is. Károly király halála után ugyancsak hosszú időn át tartózkodott a királyi család környezetében Funchalban, illetve Lequeitióban. 1925 elején visszatért Spanyolországból s beszámolójában szembefordult a puccslegitimistákkal. Résztvett a Magyar Férfiak Szent Korona Szövetségének megalapításában és annak egyik vezető személyisége. 1926 okt. 3-án ugyancsak a békés, alkotmányos eszközökkel dolgozó legitimista politika mellett foglalt állást. Az új országgyűlésbe ismét a székesfehérvári választókerület küldötte be a keresztény gazdasági és szociális párt programja alapján.

Károlyi Lajos gróf (*nagykárolyi*), volt főrendiházi tag. 1872 aug. 10-én született; fia Alajos grófnak, kitől, an-

nak 1889-ben bekövetkezett halála után a tótmegyeri, erdővallai, mogyorósi és misztótfalui uradalmaikat felölelő, általa alapított hitbizományt örökölte. A főrendiházba a királyi meghívó-levelet 1900-ban kapta meg. 1902-ben nőül vette Széchényi

Hanna grófnőt, Széchényi Béla gróf koronaőr leányát. A háboru alatt katonai szolgálatot teljesített. 1916-ban valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot kapott. Politikával sohasem foglalkozott, annál többet szerepelt a társadalmi és gazdasági életben.

Károlyi László gróf (*nagykárolyi*), felsőházi tag. 1859-ben született Párisban. Egyetemi tanulmányainak befejezése után hosszabb külföldi utra ment, bejárta Európát, Ázsiát s Afrika egy részét. Hazatérve bekapcsolódott a politikai életbe. 1887-ben a gardócbogdányi kerület nemzetipárti programmal megválasztotta képviselőjének. E kerületet a következő cikluson is képviselte. 1896-ban a pétervásári kerület választotta meg, ekkor már szabadelpvűpárti programmal, ahová Apponyi Alberttel együtt csatlakozott. 1901 óta nem vesz részt az aktív politikai életben, derék-egyházai és füzesradványi birtokain gazdálkodik. A főrendiháznak tagja volt, a felsőházba kormányzói kinevezés alapján került be.

Károlyi Mihály gróf (*nagykárolyi*), volt miniszterelnök. 1875 márc. 4-én született Budapesten. Jogi és gazdasági tanulmányai elvégzése után egy ideig gazdálkodott, de rövidesen a politika porondjára lépett. 1901-ben lépett fel először képviselőjelöltnek szabadelpvűpárti programmal a zilahi kerületben, de akkor kisebbségben maradt. 1905-ben a pétervásári kerület pártonkívüli programmal választotta képviselővé. Röviddel megválasztása után belépett a függetlenségi és 48-as pártba. 1906-ban nem vállalt mandátumot, hanem a főrendiházban foglalta el helyét. Az OMGE Dessewffy Aurél gróf lemondása után, 1909-ben elnökévé választotta, de két évvel később a munkapárt és az ellenzék

küzdelmének kiélesedésével, hogy e pozíciója a parlamentben ne feszélyezze, lemondott. 1910-ben Kápolnán képviselővé választották pártkonkivüli függetlenségi programmal, de Károlyi eleinte a párt konzervatív árnyalatához hajolt, amely a választójog kiterjesztésének kérdésében közelebb állott a 67-es Tisza István grófhoz, mint a 48-as Justh Gyulához. Mikor azonban az 1912. jun. 4-iki események következtében az ellenzék egyes pártjai szövetségre léptek és a függetlenségi pártok is közös választói jogi alapot találtak, Károlyi mindinkább közeledett az általános szavazati jog programjához, sőt elsősorban a függetlenségi pártok új fúziója is 1913 tavaszán Károlyi fáradozásainak volt az eredménye. A fuzionált pártok őt választották meg ügyvezető elnökükké és Károlyi az ellenzék egyik legexponáltabb vezéralakja lett. Közvetlenül a világháború kitörésekor tért vissza az amerikai magyarságnál tett tanulmányutjáról s ekkor Franciaországban rövid ideig internálták. Hazatérve kivált a függetlenségi pártból és saját vezetésével megalakította a Károlyi-pártot. Jóllehet a háborúnak elvi ellensége volt, egy ideig, mint honvédszár a román fronton teljesített szolgálatot. A háború végén nyíltan kijelentette párthiveivel, hogy az entente barátja és elérkezettnek látta az időt, hogy Magyarország teljesen elszakadjon Ausztriától. Miután hiveivel megbuktatta a Wekerle-kormányt, vezetésével megalakult a Nemzeti Tanács. Károly király Hadik János gróftot nevezte ki miniszterelnöknek, de ez a forradalmi hangulatot nem volt képes többé feltartóztatni. Október 30-án a forradalom kitört a fővárosban és a katonai és nemzeti tanács kezébe került a tényleges hatalom. Emiatt a Károly király nevében intézkedő József főherceg a lemondott Hadik gróf helyébe Károlyit nevezte ki miniszterelnöknek, de Károlyi a királynak tette le az esküt. Midőn felelőtlen elemek okt. 31-én Tisza István gróftot megölték, a tömegek fékezetlensége csak növekedett, a hadsereg még megmaradt részét is Linder hadügyminiszter feloszlatta. November 16-án proklamálták a köztársaságot az országház előtti téren a Nemzeti Tanács előkészítése és felügyelete alatt s

Károlyi államfői hatalmi kört nyert. A Diaz-féle fegyverszünet helyett, amelyet az osztrák-magyar hadvezetőség kötött meg, a balkáni entente-hadsereg főparancsnokától, Franchet d'Esperey tábornoktól kért fegyverszünetet, akinek feltételei nemcsak kedvezőlenebbek voltak Diaz tábornokénál, de megalázók is. A fegyverletétel szomorú következménye a nemzetiségek különválásában is jelentkezett. Az ország legnagyobb részét cseh, román és szerb csapatok szállták meg. Emellett Károlyi kormánya haderő hiányában s demoralizált rendőrséggel a belső rendet sem tudta fenntartani. A jogbiztonságot a megígért radikális földreform is, amely legfeljebb 500 holdat akart meghagyni a birtokosnak, meglazította. 1919 január 11-én a Nemzeti Tanács Károlyit a népköztársaság elnökének nyilvánította, de az elégtelenség most már a baloldalra is áttolódott s az orosz pénzen agitáló Kun Béla és társai folytonos tüntetéseket rendeztek. Miután Vyx alezredes átadta az entente jegyzékét, amely az eddigi megszállás határait politikai határnak jelentette ki, Károlyi az összeroppanást nem tudván meggátolni, 1919 márc. 21-én átadta a hatalmat Kun Bélának és társainak s ezek kiáltották a proletárdiktatúrát. A nyáron át Károlyi még Budapesten maradt, ezután elhagyta az országot s rövid ideig Csehországban élt, majd Olaszországban, Párisban, Londonban, az Egyesült-Államokban és Kanadában töltött hosszabb-rövidebb időt, együttműködve az úgynevezett „emigránsok”-kal, akik állandóan Magyarország külföldi tekintélyének lerontásán fáradoztak. A proletárdiktatúra bukása után helyre állt a régi jogrend és a nemzetgyűlés megválasztása és alkotmányos kormány megalakulása után Károlyi ellen eljárás indult meg s a Kuria a hazaárulók vagyoni felelősségéről szóló 1915: XV. t. c. alapján kimondta, hogy Károlyi vagyona, mivel felségsértés és hűtlenség büntetést követte el, az államra száll. Károlyi öngazolására írta a Magyarország területéről kitiltott „Egy egész világ ellen” című magyar és több európai nyelven megjelent művét.

Katona Imre, volt nemzetgyűlési képviselő. 1876-ban született. Középiskolái elvégzése után a jegyzői pályára lépett.

Biharugra község jegyzője volt. A háboruban, mint népfelkelő százados teljesített szolgálatot. Az első nemzetgyűlésen a cséffai kerületet képviselte kiszgazdapárti programmal.

Kazy József báró (*garamveszelei*), volt országgyűlési képviselő, nyug. államtitkár. 1856 febr. 14-én született a bors megyei Nemesorosziban. Jogi tanulmányainak elvégzése után 1879-ben állami szolgálatba lépett és évekig vezette a földmivelésügyi miniszterium kebelében a statisztikai osztályt s később az ugynevezett ruthén kirendeltséget. Közben miniszteri biztosa volt az 1900. évi párisi és 1909. évi bukaresti kiállítások magyar osztályának. 1910-ben Serényi gróf oldalán a földmivelésügyi miniszterium politikai államtitkára lett és mint a nemzeti munkapárt tagját az általános választások alkalmával Sátoraljaujhelyen képviselővé választották. 1886 óta cs. és kir. kamarás, 1913-ban kapta meg a magyar báróságot, 1915-ben pedig valóságos belső titkos tanácsos lett. Mint szolgálaton kívüli kapitány vonult be a háboru alá t s végül mint alezredes szerelt le. A forradalom kitörése után teljesen visszavonult a közszerrepléstől. Munkássága elismeréséül számos magas kitüntetésben részesült. Meghalt Budapesten 1923 jan. 28-án.

Keglevich Gábor gróf (*buzini*), volt főrendiházi tag. 1848 jan. 6-án született Budapesten. Tanulmányait elvégezve beutazta Olaszországot, Szicíliát, Görögországot szigeteivel, Kisázsia egy részét és Egyiptomot. Hazatérve Heves megye politikai életében tevékenyen részt vett. Az 1872—75-iki országgyűlésre a pétervásári kerület egyhangulag küldötte be képviselőjéül, ahol korjegyző volt. Az 1900 évi XVI. törvénycikk alapján létesített Országos gazdasági munkás és cselédségélypénztár igazgatóságának, valamint Pest megye gazdasági egyesületének és több szövetkezetnek elnöke volt. Meghalt 1926 márc. 4-én.

Keglevich Gyula gróf (*buzini*), országgyűlési képviselő. 1855-ben született Bécsben. Kora ifjuságától kezdve tevékenyen részt vett Heves vármegye társadalmi életében, harminc év óta tagja a vármegye törvényhatósága közigazgatási bizottságának. Rendkívül nagy munkásságot végzett különösen gazdasági téren s jelentős irodalmi tevékenységet fejtett ki a gazdasági szaklapokban. Nevéhez fűződik a Budapesti Űgetőverseny Egyesület megalapítása. Hosszabb tanulmányutakat tett Olasz-, Német- és Franciaországban. A régi országgyűlésnek 1905-től tagja volt, amikor a pétervásári kerületet képviselte a szabadelvűpárt, illetve a munkapárt programjával. A parlamentben főként gazdasági kérdésekkel foglalkozott. 1914-ben Heves vármegye főispánjává nevezték ki s e tisztségét 1918-ig viselte. Több közigazdasági és gazdasági iparvállalat elnöke, illetve igazgatósági tagja. Irodalmi működése a gazdasági szakirodalmon kívül a monografiára is kiterjed, ő írta meg annak idején Heves vármegye monografiájának közigazdasági részét. Az új országgyűlésbe a pétervásári választókerület küldötte be az egységespárt programja alapján.

Kelemen Béla dr., volt országgyűlési képviselő. 1863 márc. 13-án született Szegeden. Jogi tanulmányait Budapesten, Heidelbergben, Berlinben és Kolozsvárott végezte, Budapesten avatták a jog és államtudományok doktorává s itt szerzte meg az ügyvédi oklevelet is. Ezután három esztendőig Csongrád vármegye szolgálatában állott, 1894-től kezd-

ve pedig Szegeden mint gyakorló ügyvéd működött. Nagyobb tanulmányutakat tett egész Európában. 1902-ben a tápéi kerület országgyűlési képviselővé választotta és e kerületet képviselte még két cikluson át 1906-ig függetlenségi és 48-as párti programmal. A nemzeti ellenállás ideje alatt Csongrád megyében az alkotmányvédő bizottság elnöke volt. 1906-ban a koalíciós kormány alatt Csongrád vármegye és Szeged vá-

ros főispánjává nevezték ki. A függetlenségi párt kettészakadásakor a Kossuth-párthoz csatlakozott és a Kuen-Héderváry-kormány kinevezésekor főispáni állásáról lemondott. Még ugyanabban az évben Szeged város II. kerületének mandátumát nyerte el Kossuth-párti programmal. 1917-ben az Esterházy-kormány alatt újból elfoglalta Csongrád vármegye és Szeged város főispáni székét. 1918 novemberében mentették fel ez állásából. 1919-ben a szegedi Antibolsevista Comité, majd a Károlyi Gyula gróf miniszterelnöksége alatt alakult szefi ellenforradalmi kormány belügyminisztere volt. Erről az időről szól nagy munkája: Adatok a szegedi ellenforradalom és a szegedi kormány történetéhez. A Friedrich-kormány Szeged székhellyel kerületi kormánybiztosnak nevezte ki. Az utóbbi években a politikai életben nem vállalt aktív szerepet. Nagy munkásságot fejtett ki azonban, mint a Területvédő Liga szegedi elnöke.

Kelemen Samu dr., volt országgyűlési képviselő. 1862 okt. 23-án született Nagyváradon. Jogi tanulmányai elvégzése után ügyvédi oklevelet szerzett és

Szatmáron nyitott irodát, ahol csakhamar egyike lett a vidék legnevesebb védőinek. Országos hírnévre tett szert mint a testvérgyilkos Pap Béla védője. Tanulmányutjai során beutazta Németországot, Belgiumot és

Olaszország nagy részét. 1905-ben a függetlenségi és 48-as párt programjával Szatmár városa Hieronymi Károly akkori kereskedelemügyi miniszterrel szemben képviselővé választotta. 1910-ben újból elnyerte régi kerületének mandátumát Justh-párti programmal. Mint bűnügyi védő a háboru elején az összes nevezetesebb bűnperekben szerepelt, emellett tevékeny részt vett a parlament életében is. Meghalt 1916 aug. 11-én.

Kelényi Géza, nyug. h. államtitkár. 1865 jul. 28-án született Somogyváron. Jogi tanulmányait befejezve Németor-

szágban tett hosszabb tanulmányutakat majd ügyvédjelölt lett s egy év múlva a posta szolgálatába lépett. 1904-ben a kereskedelemi miniszteriumba osztották be szolgálattételre. 1913-ban Sopronban átvette a postaigazgatóság vezetését, 1918-ban lett főigaz-

gató és 1925-ben harminchét és fél évi szolgálat után mint h. államtitkár nyugdíjba ment. Kiváló munkássága elismerésül többször részesült kitüntetésben, többek között megkapta a III. oszt. vaszkoronarendet is. Sopron város életében jelentős szerepet játszik, évek hosszú sora óta a városi törvényhatóság tagja. A soproni egységspárt elnöke.

Kéler Zoltán dr. (lándori), a felsőház tagja, a dunáninneni ev. egyházkerület felügyelője. 1861-ben született Budapesten. Jogi tanulmányait is itt végezte és

itt avatták 1884-ben jogi doktorrá. Az ügyvédi oklevél megszerzése után több évig külföldi tanulmányuton volt és 1896-ban a révkomáromi egyház tiszti ügyésze lett. A református egyház ellen megindított és

nagy port felvert u. n. „temetőper“ ez időszak legsikeresebb pere. 1904-ben egyházkerületi gyűlésbíróvá választották és 1910-ben bírói ranggal az egyetemes törvényszékbe hivatott. Még 1908-ban elnöki minőségben a dunáninneni egyházkerületi gyámintézet vezetését vette át, 1915-ben egyházmezei felügyelő lett, ugyanez időben a király régi nemessége épségben hagyása mellett a „lándori“ előnevet adományozta neki. A Luther-társaságban mint ügyész évtizedekig működött. Az Országos Orvosszövetség működése elismerésül 1927-ben tiszteletbeli tagjává választotta. Tagja volt a régi főrendiháznak is 1918 juniusától, míg a felsőházba Zsigmondy Jenő főfelügyelő elhalálózása után hivatott be.

Kelety Dénes, nyug. államtitkár. 1867 máj. 21-én született Budapesten. Tanulmányai elvégzése után mérnöki

oklevelet szerzett s 1892-ben a kereskedelemügyi minisztérium szolgálatába állott. 1908-ban a vasuti műszaki osztály vezetője lett, 1911-ben min. tanácsosi rangban a vasuti csoport főnöke, 1917-ben pedig a vasuti osztályok főnökévé nevezték ki. 1919 októberében mint kormánybiztos került az államvasutak élére, amelynek 1921-ben elnöke lett. 1927-ig volt e felelősségteljes pozícióban s a MÁV. reorganizálásának és a békebeli nivóra való felemelésének munkája, ami a háború s a forradalmak és a román megszállás után rendkívüli teljesítményeket követelt, elsősorban az ő nevéhez fűződik. Kiváló munkássága elismerésül 1916-ban a Lipót-rend lovagkeresztjét kapta meg. 1919-től 1923-ig a Közzolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének elnöke volt. Harmincöt évi szolgálat után, 1927-ben vonult nyugalomba s ekkor kiváló munkássága elismerésül az I. oszt. magyar érdemkeresztet kapta a csillaggal. Jelenleg az IBUSz elnöke.

Kemény Árpád báró (*magyargyerőmonostori*), volt főrendiházi tag. 1864-ben született; néhai Albert báró harmadik fia. A jogot Kolozsvárott végezte. Szilágyi- és alsófehérmegyei nagybirtokos. 1906-ban a Wekerle-kormány idején Alsófehérmegye főispánjává nevezte ki a király; állása alól 1910-ben mentették fel.

Kemény Kálmán báró (*magyargyerőmonostori*), volt főrendiházi tag. 1838 jun. 7-én született Kolozsvárott. Tanulmányait Marosvásárhelyt, Berlinben és Bécsben végezte; hazatérése után 1865-től fogva élénk részt vett a politikai életben s 1872-ben képviselővé választották. A fúzió után a szabadelvűpárthoz, majd 1910-ben a nemzeti munkapárthoz csatlakozott. 1885—1895-ig Alsófehér vármegye főispáni méltóságát viselte, 1896-ban az erdélyi református egyház gondnokává választották. Több cikluson át alelnöke volt a főrendiháznak, de 1911-ben lemondott e méltóságáról. Cs. és kir.

kamarás és belső titkos tanácsos. Meghalt 1919-ben.

Kende Péter, volt országgyűlési képviselő. 1841-ben született az ungmegyei Putkahelmeccen. A középiskolai tanulmányok befejezése után Egerben a teológiát látogatta, majd Sárospatakon és Kasán jogot hallgatott. Letéve a birói vizsgát, 1871-ben Ungmegyében aljegyző lett. 1874-ben az Ungvári Közlöny című ellenzéki lap szerkesztője volt. 1875-ben az ungvári kerület szabadelvűpárti program alapján képviselővé választotta, ugyszintén 1878-ban is, de ekkor már mint az egyesült ellenzék hívét. 1879-ben Ungmegye alispánjává választották s e tisztségéből került 1901-ben a nemzeti párt fúziója után szabadelvűpárti alapon újra a képviselőházba. Cs. és kir. kamarás. Az 1905. évi választáskor az ungvári kerület szabadelvűpárti programmal választotta meg. Az 1906. évi választás alkalmával nem lépett fel. 1910-ben a nagykaposi kerületet képviselte nemzeti munkapárti programmal. Meghalt 1917 nov. 20-án.

Kende Zsigmond báró (*kölcsi*), felsőházi tag. 1853-ban született Nagybánán. Középiskolai tanulmányai után jogot végzett, majd a proskauai és hallei gazdasági egyetemet hallgatta. Hazatérve, a herceg Eszterházy-féle uradalomban vállalt gazdatiszti állást, 1878-ban azonban átvette szatmármegyei saját birtoka kezelését s azóta ott gazdálkodik. Ötven év óta tevékeny részese Szatmármegye közéletének s tekintélyes vezető egyénisége a törvényhatósági bizottságnak. Különösen a fehérgyarmati járás köszönhet neki sokat kulturális téren elért eredményeiért. Közéleti érdemeiért 1903-ban kamarássá nevezte ki a király, 1916 év végén IV. Károly király koronázásakor pedig bárói rangra és örökös főrendiházi tagságra emelkedett.

Kendeffy Gábor gróf, főrendiházi tag. Tanulmányai elvégzése után erdélyi birtokán gazdálkodott. IV. Károly király megkoronáztatása alkalmából 1916 dec. 30-án a grófi rangot és örökös főrendiházi tagságot adományozta részére. Az összeomlás óta visszavonult minden közszerepléstől s erdélyi birtokán gazdálkodással foglalkozik.

Kenedi Géza (*magyarpadéi*), volt országgyűlési képviselő. 1853. nov. 25-én született a torontálmezei Magyarpadén. Középiskoláit Szegeden és Pécsen, jogi tanulmányait Pécsen és a budapesti egyetemen végezte. Jogtudományi és államtudományi doktorátust szerzett, majd 1881-ben ügyvédi vizsgát tett. Közben részt vett 1878-ban a boszniai hadjáratban. Már kora ifjúságától hirlapírással foglalkozott, eleinte verseket és novellákat írt, később pedig vezércikkeket és politikai tanulmányokat. 1881-ben Borostyáni Nándorral átvette a Pesti Hirlap szerkesztését s ő lett a lap felelős szerkesztője. Ettől kezdve egymásután jelentek meg vezércikkei és tárcái, ez utóbbiak jobbra Quintus vagy Geicha álnév alatt. 1902-ben megvált a Pesti Hirlaptól és a Magyar Nemzet főmunkatársa lett, majd Az Ujságnak alapításától kezdve főmunkatársa volt. 1910-ben a dárdai kerületben nemzeti munkapárti programmal választották meg országgyűlési képviselővé. A képviselőházban több bizottság tagja és az igazságügyi tárca előadója volt s mint ilyen, nagy munkásságot fejtett ki a törvények előkészítése körül is. Mint budapesti ügyvéd nagy hírnévre tett szert, főként bűnügyi védelmeivel. A magyar jogászegylet elnökévé választotta. Nagy munkásságot fejt ki a jogtudományi folyóiratokban is. Politikai kérdéseken kívül nagy tudással és éleslátással fejteget erkölcsfilozófiai, társadalmi problémákat és biztos ítélettel írja jogi, közgazdasági és szociális tanulmányait is s így a népszerű formában írott cikkei és elmélkedései mindig nagy érdeklődést váltanak ki. Szorgalmasan kutatta a magyar tenger-mellék viszonyait és ő írta meg az „Osztrák-Magyar Monarchia” című kiadvány erről szóló részét is. 1916-ben „magyarpadéi” előnévvel magyar nemességet kapott. A Petőfi-Társaság 1897-ben, a Kisfaludy-Társaság 1921-ben választotta tagjául s ezenkívül több kulturális és emberbaráti egyesületben vezetőserepet tölt be. A magyar hirlapírásnak ma is egyik kimagasló alakja, a Budapesti Hirlap és a 8 Órai Ujság főmunkatársa. Ónálló művei: A Quarneró, Fiume és Abbázia, Szénrajzok, Gyarlóságok, Problémák, Három elbeszélés, Kriminális

problémák, Feminista tanulmányok, Naiv emlékiratok, A magyar sajtójog, Lőporfüst (történetek a bosnyák-háborúból), A magyar szerzői jog, Az élet könyve, Szociológiai nyomozások, Száz eset az életből, Anekdoták a magyar közéletből, A magyar sajtótörvény rendszere, Írások és tanulmányok, A hodsza meséi.

Kenéz Béla dr., országgyűlési képviselő. 1874-ben született Szolnokon. Középiskolái elvégzése után Budapesten, Lipcsében és Londonban végezte az egyete-

met s a két utóbbi egyetemen különösen nemzetgazdaságtani és statisztikai tanulmányokat folytatott. Tanulmányutjáról hazatérve, a kereskedelmi minisztérium szolgálataiba lépett, ahol 1905-ben miniszteri titkár

lett. Ő készítette el annak idején az ipari és gyáripari termelési, valamint a bal- és sztrájkstatisztikát. 1906-ban a statisztika magántanára lett a budapesti egyetemen, 1907-ben pedig kinevezték a kolozsvári tudományegyetem nyilvános rendes tanárává. 1917-ben áthelyezték a budapesti tudományegyetem statisztikai tanszékére, ugyanekkor udvari tanácsos lett. Kora ifjúságától kezdve szorgalmas munkása a tudományos irodalomnak. A statisztika elmélete, Városok fejlődése, Magyarország népességi statisztikája, Az ipari népesség statisztikája, A gazdák és mesteremberek pusztulása, Nép és föld című munkái tudományos körökben nagy elismerést arattak. Mint a kolozsvári egyetem tanára vezetőserepet vitt Erdély közéletében és egyik oszlopos tagja volt az erdélyi függetlenségi és 48-as pártnak. Igen sok erdélyi társadalmi egyesületnek volt tagja, választmányi tagja a Magyar Társadalomtudományi Társulatnak, tagja a Katholikus Kongrua-bizottságnak. Tíz éven át vezetőserepet vitt Kolozsvár törvényhatósági bizottságában. A kommunisták feldúlták szolnoki birtokát, őt magát pedig négy ízben letartóztatták. Az első nemzetgyűlésbe a szolnoki kerület küldötte be egyhangú választással s előadója volt a földreformtörvényjavaslatnak. Szmrecsányi György lemondása után 1921 februárjá-

ban az első nemzetgyűlés alelnöke lett. Mint alelnök hidegvérével a Ház nagy ovációját érdemelte ki, azon az ülésen, amelyen Kövér Ibrahim György a karzatról ráölt Rakovszky Istvánra, a nemzetgyűlés volt elnökére. A nagy zürzavarban, mely a lövések lárájára támadt, egy pillanatra sem vészttette el hidegvéréét. Folyton a csengőt rázva, iparkodott a nyugalmat helyreállítani s mikor ez sikerült, a következő történelmi emelkedettségű szavakat mondotta: „Ez a hitvány golyó kiolthatta volna egy érdeemes ember életét; de a nemzet örökké élni fog! Az ülést folytatjuk!” Az egész Ház felállva, zúgó tapsal ünnepelte ekkor alelnökét. A második nemzetgyűlésbe ugyancsak a szolnoki kerület mandátumával került be egységspárti programmal. Az új országgyűlésbe is a szolnoki kerület küldötte be.

Kerekes Mihály, volt nemzetgyűlési képviselő. 1873-ban született Ónodon. A középiskola négy osztályának elvégzése után az államvasutak szolgálatába állott és mint főkalauzt választották meg az első nemzetgyűlés tagjául. A vasutas mozgalmakban mindig vezető szerepet játszott s a kommún alatt is ő volt egyik szervezője a vasutasok ellenforradalmi megmozdulásainak. Később a román megszálló csapatok elfogták s hadbírószág elé állították, ahol husz napra el is elítélték. Az ónodi kerületben kapott mandátumot az első nemzetgyűlési választásokon. Az egyik kortesbeszéde miatt izgatás címén bünvádi eljárást indítottak ellene s a bíróság ezért szabadságvesztés büntetésre ítélte. Meghalt 1922 febr. 10-én.

Kerekes Pál dr., ny. h. államtitkár, 1864. jan. 28-án született Baranyán. Középiskoláit elvégezve, a budapesti egyetemen orvosdoktori diplomát nyert.

Ezután Jákóhalmán mint körorvos, majd Varannán mint járásorvos működött, később Nagymihályban kórházi főorvos lett. Innen nevezték ki a belügyminisztériumba 1902-ben. Fokozatosan előrehalad-

majd a népjóléti minisztériumba helyezték át, ahol h. államtitkárrá nevezték ki. Munkásságáért többször részesült magas kitüntetésben. 1924-ben vonult nyugalomba. Önállóan megjelent munkája: Mit esznek az emberek kenyérképpen. Meghalt 1926 jul. 11-én.

Keresse György dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1879 nov. 28-án született Pécsen. A gimnáziumot szülővárosában végezte, azután a budapesti egyetemen

folytatott jogi tanulmányokat. Közben nagyobb utazásokat tett a külföldön. Az 1905-iki általános választásokon a sásdi kerületben mandátumot kapott s a következő évben újból megválasztotta kerülete, de 1910-ben

nem jutott be a képviselőházba. Az első nemzetgyűlésen megint a sásdi kerületet képviselte kisgazdapárti programmal.

Keresztes Béla, országgyűlési pótképviselő. 1875 nov. 19-én született Aradon. Két polgári osztály elvégzése után kárpitos mesterségre készült s Reinhart

Fülöp aradi mesternél tanulta az esztergályos, aranyozó, kárpitos, szobrász s asztalosmesterséget. 1893-ban jött Budapestre s itt dolgozott mint előmunkás négy éven át. Időközben az iparművészeti iskola esti tan-

folyamát hallgatta. 1897-ben került Bécsbe, ahol tovább képezte magát. Később kiment Németországba s Párisba is. 1901 tavaszán visszatért Pestre. 1910-ben önállósította magát s Kassán virágzó műhely tulajdonosa lett. A város minden társadalmi mozgalmában szerepet vállalt. Tervező képességeit már 1911-ben az iparművészeti kiállításon ezüstéremmel, később a főváros diszoklevelével jutalmazták. Budapestre 1916 augusztusban került fel. A „Műiparos“ s a „Magyar Kárpitosipar“ című lapokban sok cikke jelent meg. Mint az egységes párt hive lett 1926 dec. a pesti déli kerületben pótképviselő.

va, nemsokára miniszteri tanácsos lett,

Kerntler Kálmán dr., államtitkár. 1872-ben született Budapesten. Középiskolái elvégzése után Budapesten hallgatott jogot és itt avatták jogi doktorrá.

1891-ben lépett állami szolgálatba, amikor a pénzügyminiszteriumba nevezték ki. Fokozatosan előrehaladva 1910-ben min. osztálytanácsos, 1916-ban miniszteri tanácsos, 1918 év végén h. államtitkár és 1927 január-

ban államtitkár lett. A miniszteriumban egyideig költségvetési és zárszámadási ügyekkel foglalkozott, később pedig ő intézte az összes közszolgálati alkalmazottak illetmény és nyugdíj ügyeit. Az állami alkalmazottak nyugdíjáról és családi pótlékáról szóló törvények előkészítésében tevékeny részt vett. A háboru után éveken át vezette az elszakított területekről Magyarországra menekült közszolgálati alkalmazottak nyilvántartásának és elhelyezésér ügyét. 1921 óta mint kormány megbízott többször vett részt a Prágában, Rómában, Bukarestben, Belgrádban és Bécsben folytatott jogi és pénzügyi tárgyalásokon. Munkássága elismerésül többször részesült magas kitüntetésben, így többek között megkapta a III. osztályú vaskorona-rendet és a hadiékítményes Ferenc József-rend középkeresztjét a csillaggal.

Kertész K. Róbert, h. államtitkár. 1876 jun. 9-én született Budapesten. 1898-ban építész oklevelet nyert a Műegyetemen, ahol az ókori építészet tan szakén assistens és tanársegéd volt 1900—1908-ig. 1908-ban a kultuszminiszterium építési osztályának főnöke lett, mint műszaki tanácsos. 1912-ben osztálytanácsos, 1918 márciusában miniszteri tanácsos. Ebben az

évben műegyetemi magántanárrá habilitáltak a „Keletázsia építőművészete“ tárgykörből. 1922 óta a kultuszminiszterium művészeti osztályának vezetője. 1923-ban nevezték ki helyettes államtit-

kárrá. Az Orsz. Képzőművészeti Tanács ügyvezető elnöke, a Műemlékek Orsz. Bizottságának elnökhelyettese, tagja az Orsz. Középitési Tanácsnak, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának. 1916-ban IV. Károly koronázásakor művészi és műszaki előadó volt. („IV. Károly király koronázásának művészi és műszaki munkálatai.“) Nagyobb tanulmányutakat tett: 1903—04-ben Ceylon, India, Burma, Jáva, Sziám, Kína és Japánban. Beutazta az Egyesült Államokat s egész Európát. 1903-, 1906- és 1907-ben Sváb Gyulával Magyarországon népművészeti tanulmányutakat tett. („A magyar parasztház.“). Nagyjelentőségű építészeti tevékenységet fejtett ki. Az ő műve a héjjasfalvi honvédemlék, a kaposvári városháza, a gödöllői premontrei főgimnázium, internátus és rendház s ezenkívül számos budapesti családi és bérház. A Margitsziget-rendezési pályázaton az első díjat, az 1923. évi monzai kiállításon Milano város ezüst érmét, 1908-ban a Mérnökegyet. Hollán-díját és Czizler-plakettjét nyerte. A Magyar Mérnök és Építészegylet építészeti szakosztályának elnöke, egyleti alelnök volt. Az 1930. évi, Budapesten rendezendő építész-világkongresszus végrehajtóbizottságának elnöke. 1914-ben önként jelentkezett frontszolgálatra mint népfelkelő huszárhadnagy. A szerb harc téren több ütközetben vett részt. A Timok divízió visszaverése után tifuszban megbetegedett. 1914 novemberben népf. huszárfőhadnagynak nevezték ki. 1919-ben tevékeny részt vett a Keresztény Nemzeti Párt alakításában, amelynek alelnöke volt. Ő rendezte az 1923., 1925., 1927. évi monzai, 1924., 1926., 1928. évi velencei, 1920., 1928. évi firenzei, 1927. évi poseni, varsói és krakkói, 1928. évi római, stockholmi, göteborgi és malmői, 1927. és 1928. évi fiumei, 1929. évi oslói, nürnbergi és barcelónai magyar képzőművészeti és iparművészeti kiállításokat. Kiváló érdemei elismerésül több magas hazai és külföldi kitüntetésben részesült, így többek között megkapta a II. oszt. polgári hadi érdemkeresztet és a III. oszt. vaskorona-rendet.

Keszits Antal, volt országgyűlési képviselő. 1859-ben született az esztergom-megyei Béla községben. Tanulmányai

elvégzése után ügyvédi vizsgát tett, majd nagyobb külföldi tanulmányutra ment, melyről hazatérve, a fővárosban telepedett meg és azóta itt folytatott ügyvédi gyakorlatot. A képviselőház tagja elsősorban 1906-ban volt, mikor Budapest III. kerülete választotta meg képviselőjévé. Meghalt 1918-ban.

Kéthly Anna, országgyűlési képviselő. Született 1889-ben Budapesten. Munkáscsalád szűkös viszonyai között nevelkedett. Gyöngye testalkata nem bírta a fizikai munkát és ezért a tisztviselői hivatást választotta. Már egészen fiatalon komoly érdeklődés vonzotta a munkásmozgalom felé. Ez az érdeklődés adott a kezébe könyveket, füzeteket, a szociálista írók munkáit,

amelyekből elméleti tudását és szilárd meggyőződését merítette. A gyakorlati munkából is már korán kivette a részét. A nőmunkások szociálista mozgalmában, a tisztviselőnök szervezkedésében tevékenykedett. 1917-ben a Magyarországi Magántisztviselők Szövetségének tisztviselője; később vezetőségi tagja lett. 1919. év végén a Központi Nőszervező-Bizottság tagjává választották. Azóta mint a szociálista nőmozgalom egyik vezetője működik. Egyideig a nőtitkárság vezetője volt. A Nőmunkás minden száma közlő tollából cikkeket, tanulmányokat és minden irányu közleményeket. A nemzetgyűlésbe 1922-ben a budapesti I. lajstromos kerület pótképviselője gyanánt került s amikor Peidl Gyula, akit Szegeden is megválasztottak, lemondott a budai kerület szociáldemokrata mandátumáról, őt hívták be. A második nemzetgyűlésnek s az 1926-iki országgyűlésnek is ő az egyetlen nőtagja. Kitűnően képzett tagja a szociáldemokrata pártnak. Kulturális és szociális kérdésekben tartott beszédei minden oldalon tapsokat szereztek neki, élesebb felszólalásai viszont a nemzeti, meg a feleke-

zeti nevelés, majd a militarizmus ellen, igen ellenséges fogadtatásban részesültek. Az országgyűlésbe is Peidl Gyula lemondása után került, mint a szociáldemokrata párt listájának első pótképviselője. Az új képviselőháznak is buzgó tagja.

Khuen-Héderváry Károly gróf (hédervári), volt miniszterelnök. 1849 máj. 23-án született a feisósziléziai Gräfenbergen, Freiwaldau mellett, mint Belási

Khuen Antal gróf szlavóniai földbirtokos és Izdenczi Angelika bárónó fia. Atyja 1887-ben halt meg; Károly gróf, mint vicza és hédervári Viczay Héder gróf családja utolsó fisarjának örököse 1874 dec. 5-én

Bécsben kelt legfelsőbb elhatározás alapján családneve mellé a Héderváry nevet vette fel, a „belási“ előnevet a „hédervári“ előnévvel cserélte fel s címerét a Viczay-család címerével egyesítette. A főgimnáziumot Pécsen, a jogot Zágrábban végezte és rövid ideig a zágrábi törvénytudományi akadémián tanított. Köz pályáját a hetvenes évek elején kezdte Szerémségben. A győrszigeti kerület 1875-ben és 1878-ban a képviselőházba küldte. 1880-ban nőül vette Teleki Margit grófnő palotahölgyet (meghalt 1922. jun. 27-én). 1882-ben a király Győr megye főispánjává nevezte ki, hol a vízáradások idején elsőrendű adminisztratív tehetségnek bizonyult. 1883-ban Horvát-Szlavon-Dalmátországok bánjává nevezték ki. Itt a kezdetben mutatkozó nehézségekkel szerencsésen és erőlyesen megküzdött s a felzárkótt kedélyeket lecsillapította, a zilált pártviszonyokat rendezte s megszilárdította a magyar államesszme alapjait, nagy reformokat létesített különösen a közigazgatás és a tanügy terén. Ez érdemeiért a király 1883-ban a belső titkos tanácsosi méltósággal, 1885-ben az elsőosztályú vaskorona-renddel tüntette ki, 1891 márciusban pedig aranygyapjas vitéz lett. 1894 májusban a főrendiházban a Wekerle-kormány egyházpolitikai javaslatai mellett foglalt állást, de némileg mérséklő szellemben s e javaslatok a főrendiházban megakadván,

a júniusban ezáltal előidézett kormányválság idejében neki, mint a korona bizalmi férfiának, kiváló szerep jutott. Kabinetalakításra azonban nem vállalkozott, mert a szabadelvűpárt határozottan a Wekerle-kabinet mellett nyilatkozott. Horvátországban, melynek élén, mint bán csaknem 20 évig állott, kormányzása ez időszak vége felé az erős kézzel féken tartott ellenzékben elégtelenséget keltett, amely a tagadhatatlanul nyomasztó viszonyok és a magyar-horvát kereskedelmi egységnek a magyar ex-lex-állapot miatt való elhalasztása következtében nőttön-nőtt és végül is nyílt zendülésre vezetett, amely elsősorban az államvasutak épületein levő magyar feliratok és címerek ellen irányult. A bán erre több kerületben ostromállapotot hirdetett és több ellenzéki polgárt letartóztatott. A Széll-kabinet lemondása után 1903. jun. 27-én miniszterelnökké nevezték ki, azaz a megbizással, hogy az ex-lex-állapotnak véget vessen és az obstrukciós ellenzékét leszerelésre bírja. Az ellenzék eleinte erőszaktól tartott, de csakhamar látta, hogy az új kormányelnök békés megegyezésre igyekszik jutni az ellenzéki pártokkal. Kossuth Ferencsel és bizalmi embereivel kompromisszumra lépett, de a függetlenségi és 48-as párt többsége tovább obstruált. A gróf Szapáry László-féle eset nagy botrányt idézett fel a parlamentben, amely Apponyi Albert gróf elnök indítványára bizottságot küldött ki az ügy megvizsgálására, amely a miniszterelnököt magát is kihallgatta. Ámbár ez a vizsgálat a miniszterelnökre nem derített ki kompromittáló dolgot, állása mégis tarthatatlanná vált; aug. 8-án beadta lemondását. A parlamenti válság folyamán a király bizalma ismét feléje fordult és szept. 22-én másodízben ültette őt a miniszterelnöki székbe. Ezuttal a szept. 16-án Chiopiban kelt hadiparancs következtében még aggasztóbb helyzet közepette lépett kormányra. Az ellenzék szept. 24-én türelmetlenül fogadta a bemutatkozó miniszterelnököt, szept. 29-én pedig Koerber miniszterelnöknek Magyarország jogait kicsinylő beszédéről tett nyilatkozatát a Ház Kossuth Ferenc indítványára nagy többséggel napirendre tűzte. Erre másodszor is beadta lemondását, amelyet a király nov. 3-án tudó-

másul vett. 1904. márc. 3-án Tisza István gróf miniszterelnök előterjesztésére a Felség személye körüli miniszterre neveztetett ki, amely méltóságot 1905. jun. 18-án történt felmentéséig viselte. Képviselővé 1904 jun. 17-én Temesvár város választotta meg, amely, mint másodízben kinevezett miniszterelnököt is, majd az 1905-iki általános választások alkalmával újra megválasztotta. 1906-ban nem vállalt mandátumot, hanem a főrendiházban foglalta el helyét. Midőn a Wekerle-kabinet a bankkérdés miatt a kormány kebelében támadt nézeteltérés következtében lemondott, 1909 júniusában ugyanaznap, amikor Lukács László terjesztette elő kibontakozási tervét, a király kihallgatásra hívta. Lukács kabinetalakítási terve meghiusulván, 1910. jan. 11-én Ő Felsége megbizta kormányalakítással. Kabinetjét jan. 17-én nevezte ki a király, őt megbizva a belügy, az Ő Felsége személye körüli és a horvát minisztériumok vezetésével is. Az új kormány 24-én mutatkozott be az országgyűlés házában és ex-lex-állapot lévén, kéthavi indemnitást kért. A kinevezésre vonatkozó királyi kéziratról a képviselőházban vita indult meg, amelynek során Justh Gyulának, a függetlenségi és 48-as párt elnökének bizalmatlansági indítványát a Ház többsége elfogadta. A miniszterelnök erre két hónapra elnapolta a Házat és benyújtotta lemondását, a király azonban az országgyűlés feloszlását határozta el. Még a képviselőház tárgyalásai alatt sikerült a vasuti pragmatika kérdésének felvetése óta ellenzéki álláspontot elfoglaló horvátokkal megegyezést létrehoznia. Párt-szervező munkája sikerrel járt: febr. 19-én megalakult az országos nemzeti munkapárt, amelyhez az időközben feloszlott alkotmánypárt negyven képviselőtagja is csatlakozott. A királyi kézirat márc. 21-ére újra összehívott képviselőház ülésén előterjesztette az országgyűlés feloszlását elrendelő legfelsőbb kéziratot. Midőn az ellenzék felszólalásaival szemben a Háznak ex-lex-ben való feloszlását törvényesnek mondotta, nagy zaj támadt s a Justh-párt több tagja tetteleg is megtagadta és őt is, a védelmére siető Serényi Béla gróf földmivelésügyi minisztert is súlyosan megsebesítette; a támadás bünyfenyítő el-

járást vont maga után. Az 1910. évi általános választásokon, amelyek az általa alapított nemzeti munkapártnak abszolút többséget hoztak, Budapest székesfőváros IV. kerülete képviselőjévé választotta. Ekkor a Ház munkarendje bizottsíva lévén, megszavazták az Osztrák-Magyar Bank szabadalmának meghosszabbítását, de a véderőjavaslat előterjesztése miatt ismét kitört a technikai obstrukció, amelyben Justh Gyula vezetése alatt a Justh-párt és a néppárt, valamint a Kossuth-párt néhány tagja vett részt. Khuen-Héderváry gróf az erőszak elkerülésével, a Kossuth-párttal és a néppárttal való megegyezéssel és a Justh-párt elszigetelésével akart békét és rendet csinálni. Ekkor azonban Auffenberg lovag, akkori közös hadügyminiszter beavatkozására a király Khuen-Héderváry rezolúciós politikáját dezavualta s erre ő 1912. ápr. 22-én beadta lemondását. A miniszterelnökségről való lemondása után elnöke maradt az általa alapított munkapártnak. Elnöke volt a Jelzáloghitelbanknak és tagja az Akadémia igazgató-tanácsának. A háboru alatt elnöke volt a Kárpáti-bizottságnak, mely az elpusztult kárpáti falvakat felépítette. Nagy munkát fejtett ki a katonasírok rendezése körül is. IV. Károly király trónraléptekor ő vezette a trónralépést bejelentő diszküldöttséget a német udvarokhoz. Meghalt Budapesten, 1918. febr. 16-án.

Khuen-Héderváry Károly gróf (*hédervári*), felsőházi tag. 1888-ban született Zágrábban. A középiskolát Pécsen a ciszterciáknál és Sopronban a benecéseknél végezte, utána a pozsonyi egyetemen folytatta jogi tanulmányait s Budapesten államtudományi államvizsgát tett. Ezenkívül a magyaróvári gazdasági akadémiának is hallgatója volt. Anyanyelvén kívül tökéletesen beszéli a német, francia, angol és horvát nyelvet. Tanulmányainak befejezése után győrme gyei birtokán gazdálkodott. 1914-től 1918 februárjáig harctéri szolgálatot teljesített mint tartalékos huszárfőhadnagy az orosz és román harctéren. A kardokkal díszített ezüst és bronz signum laudissal és a II. osztályu német vaskezettel tüntették ki. 1916 decemberében királyi meghívólevél alapján tagja lett az országgyűlés főrendiházának. Tevé-

keny szerepet visz a társadalmi és gazdasági életben, valamint az ifjusági cserkészmozgalomban. 1922 november óta ő a magyar főcserkész. Elnöke a Felsőudantuli Mezőgazdasági Kamarának és a Szigetközi Ármentesítő Társulatnak, alelnöke a Duna-Tiszaközi Ármentesítő Társulatok Országos Szövetségének, igazgató-választmányi tagja az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek, tagja Győr vármegye közigazgatási bizottságának, valamint számos társadalmi és gazdasági egyesületnek. A felsőházba az örökösjogu főrendek küldötték be.

Khuen-Héderváry Sándor gróf dr. (*hédervári*), rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter. 1881 jun. 16-án született Héderváron, fia néhai Károly gróf, volt miniszterelnöknek. Gimnáziumi tanulmányait Pécsen, jogi tanulmányait pedig Budapesten végezte s itt avatták 1904-ben sub auspiciis regis jogi doktorrá. Tanulmányai befejezése után a közös külügyminisztérium szolgálatába lépett és 1905-ben letette a diplomata vizsgát. 1905-től 1907-ig a bukaresti követségnél nyert beosztást attaséi rangban, majd egy esztendeig a minisztériumban teljesített szolgálatot. 1908-ban Madridban, 1910-ben a londoni követségnél volt titkár. 1912 decemberben e minőségben Berlinbe helyezték s ott maradt a háboru végéig. 1918 májusában nevezték ki másodoszt. követségi tanácsosnak és szeptemberben a külügyminisztérium sajtóosztályába hívták be szolgálattételre. November elején kilépett a közös külügyi szolgálatból. Az önálló magyar külügyminisztérium felállításakor mint I. oszt. követségi tanácsost a politikai osztály vezetésével bízták meg. 1925 okt. 15-én nevezték ki rendkívüli követnek és meghatalmazott miniszternek és ettől kezdve a külügyminiszter állandó helyettese. Kiváló munkássága elismeréséül többször részesült kitüntetésben, többek között megkapta a III. oszt. vaskorona rendet és a Ferenc József-rend lovagkeresztjét.

Kienast Ferenc, főkonzul. 1879 szept. 15-én született Budapesten. Tanulmányai elvégzése után Svájcban járt közigazdasági egyetemre, majd hosszabb ideig tartózkodott Svájcban, Oroszországban

és Angliában tanulmányuton. Egy évig a moszkvai osztrák-magyar főkonzulátuson teljesített szolgálatot tb. titkári minőségben. Azután hazajött és belépett a Bauerlein-gyárba, amelynek vezetését is átvette. 1912-ben a budapesti svájci főkonzulátus élére került s e pozíciójában igen nagy munkásságot fejt ki idegenforgalmi és főként gazdasági téren.

Király Aladár dr., volt főispán. 1871 dec. 24-én született Csiksomlyón. Jogi tanulmányait a kolozsvári egyetemen végezte s azután a bíróságához került,

hol egy évtized alatt a kézdivásárhelyi kir. ügyésség vezetője lett. Utóbbi minőségében, a koalíciós kormányzat alatt Háromszékmegye törvényhatósági bizottsága a vármegye alispánjává választotta. Főispán

lett 1917 júliusában. Az 1916 évi román betörés, majd pedig az októberi forradalom alkalmával minden erejével azon dolgozott, hogy a megye közönségének egy lelki mint anyagi megrázkódtatását elviselhetővé tegye. A forradalom alatt személyesen ment ki a fellázadt községekbe és nyugodt fellépésével sikerült is a vihart lecsendesítenie anynyira, hogy vármegyéjében a forradalomnak nem esett emberélet áldozatul. A román megszállás után pár nap múlva a nagyszebeni kormányzótanács által kinevezett vármegyei prefektus katonai erőszakkal távolítottta el a vármegye házáról, átvéve az impériumot s őt mint kellemetlen idegent kiutasította Erdély területéről.

Kiss Endre dr. (balásfalvi), országgyűlési pótképviselő. 1886 jan. 17-én született Kecskeméten. Jogi tanulmányait Kecskeméten, Münchenben és Bú-

pesten végezte. Jogtudori és ügyvédi oklevelet Budapesten szerzett, ügyvédi gyakorlatot Kecskeméten folytatott. A háboruban a szerb harctéren megsebesült, később újra kiment és az összeomlásig 30 hónapot az arc-

vonalban töltött. Vitéz magatartásáért több kitüntetést kapott. A kommunálattúsz volt. A tanácsköztársaság bukása után megindította a „Kecskeméti Közlöny“-t s ennek felelős szerkesztője és kiadója volt 6 évig. 1920 óta a város törvényhatósági és közigazgatási bizottságának választott tagja. Élénk részt vett a politikai, városi és társadalmi mozgalmakban. 1925-ben városi tiszti főügyésszé választották. Dr. Zsitvay Tibor és dr. Pekár Gyula lemondása folytán 1927 májusában megtartott időközi választáson az egységspárt hivatalos listáján dr. Szabó Iván országgyűlési képviselő után mint eső pótképviselő nyert mandátumot.

Kiss Ernő dr., felsőházi tag. 1871 okt. 26-án született Szolnokon. Szülővárosában diákoskodott, majd a budapesti tudományegyetem jogi fakultásán végezte főiskolai tanulmányait, amelyeknek befejezése után ügyvédi oklevelet szerzett. 1897-ben Szolnokon ügyvédi irodát nyitott s emellett maga vezette gazdaságát is. Tagja volt az 1901. és az 1910. évi országgyűlés képviselőházának mint szabadelpvüparti, majd mint munkapárti képviselő. Tisza István gróf szűkebb baráti környezetéhez tartozott. A háboru alatt 1916-ig mint helyettes miniszteri biztos vezetett egy katonai megfigyelő-állomást. 1916-ban aztán frontszolgálatra való alkalmazását kérte és a háboru végéig szolgált valamennyi fronton. A kommunálattúsz alatt az ellenforradalmi kormánnyal együtt Szegeden tartózkodott. 1919-től kezdve ismét szolnokmegyei birtokán gazdálkodik, de egyuttal ügyvédi gyakorlatot is folytat.

Kiss Ferenc, volt nemzetgyűlési képviselő. 1862 dec. 4-én született Kenderesen. Középkiskoláit Mezőtúron és Kecskeméten, a teológiát pedig Debrecenben

és Bécsben végezte. 1884 óta működött mint lelkész és vallás tanár különböző városokban, majd a debreceni teológia tanárává választották, később pedig a debreceni egyetem tanára és első rektora lett. 1903 után a ti-

szántuli ref. egyházkerület főjegyzője s püspökhelyettese volt. Már lelkész korában nagy szociális munkásságot fejtett ki a nép érdekében. Az első nemzetgyűlésen a nádudvari kerületet képviselte kisczardapárti programmal.

Kiss István dr., országgyűlési képviselő. 1883-ban született Kiskunfélegyházán. Középiskolái elvégzése után Budapesten és Kolozsvárott hallgatta a jogot s doktorátust szerzett. Ezután külföldi tanulmányutakat tett, bejárta Ausztria, Olaszország, Svájc és Németország nagyobb városait. 1908-ban a pénzügyminiszterium szolgálatába lépett. Mint titkárt helyezték át 1918 őszén Pozsonyból Budapestre, a pénzügyminiszteriumba. Itt teljesített szolgálatot 1925 márciusáig, amikor a kecskeméti pénzügyigazgatóságához pénzügyigazgatóhelyettesi megbizatással már mint pénzügyi főtanácsost osztották be. Bár szolgálata más városokhoz kötötte, élénk részt vett szülővárosa társadalmi mozgalmában, megszervezte a Bugacmonostori Szeszfőzde Egyesületet, röviddel utána a Kun Vadásztársaságot, melynek diszelnökévé választották. Régi tervet valósított meg a Baromfitenyésztő és Értékesítő Egyesület megalapításában is, melynek elnöke lett. Számos gazdasági cikket irt a szakajtóba, valamint napilapokba. Első ízben tagja a törvényhozásnak. Az országgyűlési választáson egységspárti programmal Kiskunfélegyháza város választotta meg.

Kiss Menyhért, volt nemzetgyűlési képviselő. 1880-ban született Nyárádköszvényesen székely földmivesszaládból. Középiskoláit a marosvásárhelyi főgimnáziumban, jogi tanulmányait a kolozsvári és budapesti egyetemeken végezte el. Tanulmányainak befejezése után Német-, Francia- és Olaszországban volt tanulmányuton. Pályáját a kolozsvári Ellenzék szerkesztőségében

kezdte. A nemzeti ellenállás idején Marostorda vármegyében aljegyzővé nevezték ki. Kétévi vármegyei szolgálata után 1908-ban, mint pénzügyi fogalmazót Budapestre helyezték át. 1913-ban felső-

kereskedelmi iskolai tanár lett és az országos főigazgatóságához osztották be. 1917-ben a kultuszminisztérium irodalmi és művészeti osztályába került. A politikai életbe először a szerbek kivonulása után a baranyai választások alkalmával került, amikor a kiszombori kerület választotta meg kisczardapárti programmal képviselővé. A nemzetgyűlésen egyike volt a szélső jobboldali irányt követőknek. Mindjárt első felszólalása alkalmával, amikor a királykérdést egészen szokatlan hangon fejtegette, nagy vihart keltett. Mint az Ébredő Magyarok Egyesületének egyik alelnöke, több ízben felszólalt az egyesületet érintő ügyekben. A második nemzetgyűlési választások alkalmával a kiszombori kerületben lépett fel és pártonkívüli programmal győzött. A Petőfi Társaság és a Kisfaludy Társaság tagja.

Kitajka Lajos, volt nemzetgyűlési képviselő. 1873-ban született Kőrösladányon, Békés vármegyében. Apja szegénysorsu csizmadiamester és róm. kath. egyházi volt. Iskolái elvégzése után Békéscsabán előbb a géplakatos-, később a lakatosmesterséget tanulta, de négyévi tanonckodás után egészségi okokból föl kellett hagynia ezzel a mesterséggel is és ekkor visszament Kőrösladányra, ahol megtanulta a szabómesterséget. Amikor fölszabadult, Aradra, majd Budapestre került. A munkásmozgalomban csaknem fölszabadulása óta vesz részt. A Magyarországi Szabómunkások és Munkásnők Szakegyesülete megalakulása alkalmával előbb országos levelezőnek választotta meg, később 1903-ban pedig, mint központi titkárt alkalmazta. Az 1901-ben megtartott szakszervezeti kongresszus a Magyarországi Szakszervezeti Tanács tagjává választotta. Mint ilyen, munkásbiztosítási, egyesületi és gyülekezési kérdések előadójaként szerepelt. Az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztárnak megalakulásától kezdve igazgatósági és elnökségi tagja volt egészen addig, amíg a forradalom után az intézmény autonómiáját meg nem szüntették. 1917-ben a szociáldemokrata párt központi ellenőrző bizottságának s a központi pártvezetőségnek is tagjává választották. A budapesti déli (III.) kerületben került be a második nemzetgyűlésbe.

Klárík Ferenc, volt nemzetgyűlési képviselő. 1869-ben született Révkomáromban. Iskoláinak elvégzése után édesatyja műhelyében az asztalosmesterséget tanulta. Tizenöt éves korában árvaságra jutott és mindenkitől elhagyatva, vándorolta be az országot. Sok szenvedésen ment keresztül vándorlásaiban s legnagyobb részt kolduskenyéren élt. Huszonhárom éves korában lépett be a szociáldemokrata pártba. Több, mint egy negyedszázaddal ezelőtt választották be a pártvezetőségbe. Ez idő alatt nagy munkát végzett; mint agitátor bejárta az egész országot. Pártja küzdelmeiben mindig az első sorban vett részt s az államhatalommal is gyakran szembetalálta magát. Különböző szabadságvesztésbüntetés címén egy esztendőt töltött államfogházban. A pártmozgalmon kívül a szakszervezeti mozgalomban is résztvett. Amikor pártvezetőségi tag lett, abban az esztendőben választották meg az asztalosszervezet titkárának. 1898. évben az Általános Munkásbetegsegélyző Pénztár tisztviselője lett. Husz esztendeig szolgálta a munkásbiztosítás ügyét. Az átszervezett kerületi munkásbiztosító pénztár titkárrá választotta, a proletárdiktatura bukása után azonban távoznia kellett ez állásából. A Famunkásszövetség alakuló közgyűlése (1904) elnökévé választotta. Számos munkásintézménynek volt kiváló vezető tagja. Salgótarjában pótválasztáson választották meg a második nemzetgyűlés tagjává.

Klebsberg Kunó gróf dr. (*thumbergi*), vallás és közoktatásügyi miniszter. 1875 nov. 13-án született az aradmegyei Magyarpécskán. Középiskolái elvégzése után

Budapestben, Berlinben és Münchenben jogot hallgatott s tanulmányait a párisi Sorbonne-on, a Collège de France-ban egészítette ki. 1898-ban avatták jogi-és államtudományi doktorrá Budapesten. Tanulmányutjai során egész Európát és Marokkót bejárta. 1898-ban a miniszterelnökségen fogalmazó, majd Tisza István első mi-

niszterelnöksége alatt osztálytanácsos lett s a nemzetiségi ügyek intézése mellett a római Szentszékkal folyó tárgyalásokat vezette. 1902-ben közigazgatási bíróvá nevezték ki, két év múlva pedig beválasztották a hatásköri bíróságba. 1914-ben a Kultuszminisztérium államtitkárává nevezték ki. Mint ilyen, újjászervezte a népoktatási közigazgatás külső szerveit s részt vett a hajdudorogi görög katolikus püspökség létesítésében. A háború alatt megszervezte a rokkantügyet s elnöke lett a Hadigondozó Hivatalnak. A népoktatási közigazgatás terén szerzett érdemeiért a király valóságos belső titkos tanácsosává nevezte ki, mint a Hadigondozó Hivatal elnöke pedig a III. oszt. Vaskorona rendet, az I. oszt. Vöröskeresztet és a badeni Vöröskeresztet kapta. 1917-ben Tisza István gróf hívására a miniszterelnökség politikai államtitkára lett s Kolozsvár városa képviselővé választotta. A Tiszakabinettel ő is lemondott. Mialatt Tisza István a fronton volt, Balogh Jenővel s Teleszky Jánussal együtt a munkapártot vezette. Politikai államtitkárságáért a Ferenc József-rend nagykeresztjét, majd a Lipót-rend középkeresztjét kapta. Évek hosszú sora óta elnöke a Történelmi Társulatnak. Kiadta Széchenyi István gróf döblingi irodalmi hagyatékát. Mint historikus részt vett a bizánci turkológiai kutatásokban s megszervezte a konstantinápolyi magyar intézetet. Igazgató tagja a Magyar Tudományos Akadémiának, a Pedagógiai Társulatnak, a Statisztikai Társaságnak, a Természettudományi Társulatnak stb. A Károlyi-uralom alatt Bethlen István gróffal megszervezte a Nemzeti Egyesülést. A kommunisták üldözöbe vették s kénytelen volt vidékei bújdosni. Az első nemzetgyűlésen Sopron városát képviselte az egyesült kereszténypárt programjával. Később, a disszidensekkel együtt kilépett a pártból s azok egyik vezetője lett. Az egységespárt megalakulásakor ehhez csatlakozott s 1921 telén belügyminiszter lett a második Bethlen-kabinetben s hozzálátott a választójogi reform előkészítéséhez. E törvénytervezet, az akkori

belpolitikai viszonyok miatt letárgyalható nem volt, ezért rendelet útján léptette életbe. A második nemzetgyűlésen a komáromi kerületet képviselte. A Bethlen-kormány 1922. júliusában történt rekonstrukciójakor vallás- és közoktatásügyi miniszter lett. Képességei ebben az új állásában, — mely leginkább felel meg hajlamainak — bontakoztak ki igazában. Új korszak nyílt meg ekkor a magyar művelődés történetében, mely azóta is szakadatlanul felfelé ivelő lendülettel terebélyesedik egyre nagyobb arányokban és egyértelmű az odáig erősen elhanyagolt magyar kulturpolitika megújulásával. Ez az új korszak Klebsberg Kunó gróf nevéhez fűződik s ezt elismeréssel állapítják meg róla azok is, akik egyébként általános politikai felfogásával élesen szembenállanak. A kultuszminiszter rendkívül szerencsés kézzel fogott hozzá ehhez a munkához, mely átölelte a nemzeti művelődésnek minden ágazatát, a legmagasabb tudományoktól a legalsóbbfoku népoktatásig s a művészetektől a testi kultúráig és emellett nem hanyagolta el a gondjaira bízott egyházak és felekezetek sorsát sem. Nagyban és egészen egy egységes kulturpolitikai koncepciónak két irányban való egyidejű és egy célra törekvő haladását lehet a munka megnyilvánulásaiban felismerni. Egyfelől a magasabb szellemi műveltséget akarta fejleszteni és boldogabb s gazdagabb nemzetek virágzó szellemi életével egy nivóra emelni s kontaktusban tartani, amihez az erkölcsi feltételek Magyarország ragyogó tehetőségeiben addig is megvoltak, csak éppen az anyagi eszközök hiányoztak hozzá. Másfelől a középfoku és elemi oktatást óhajtja a haladó időhöz s a változott viszonyokhoz hozzáidomítani s egyidejűleg a népiszkoláztatást szélesebb alapokra fektetve, elvinni oda is, ahol annak hiányát a legjobban éreztette meg az ország: ki az Alföldre, a tanyák világába, amelyről régebbi kulturpolitikánk szinte teljességgel megfeledkezni látszott. Volt és van azonban ennek a nagyszabású kulturműnek még egy harmadik, nem kevésbé fontos megnyilvánulása is. Klebsberg

gróf érintkezést keresett és talált mindenekelőtt a hozzánk legközelebb álló nagy külföldi nemzetek szellemi életének vezető köreivel és rendkívül intenzív erejű propagandát fejtett ki azért, hogy a nyugatot meggyőzze arról, miként a magyar nemzetnek ősi és eredeti kulturája van, amelyről a világ eddig csak azért nem tudott, mert részben az osztrák diplomácia aknamunkája, részben pedig nyelvi elszigeteltségünk Magyarországot s a magyar kulturát hozzáférhetetlenné tette a külföld számára. Ez a törekvése Klebsbergnek rendkívül komoly és értékes sikerekre vezetett. Ez a hármas iránya az új magyar kulturpolitikának évekre terjedő és sokoldalú és rendszeres alkotó- és reformmunkát igényelt, amelynek egyes fázisait a rendszer kategóriáiba nehéz beilleszteni, még pedig főként azért, mert mindegyikben az az elv jutott kifejezésre, hogy az általános népművelődés és a magasabb kultúra nem állíthatók szembe egymással, hanem koordinálандók, mert nem ellentétesek, hanem kiegészítik egymást. Alig van a kulturpolitikának olyan ága, melyben minisztersége alatt mélyreható reformokat ne vitt volna keresztül. Nevéhez fűződik a menekült egyetemek kiépítése, a középiskolai reform, az új népiskolai törvény, a tanyai iskolák építéséről szóló törvény, a testnevelés módosítása, a leányközépiskoláról és leánykollégiumokról szóló törvény, a polgári iskolák reformja, a gyűjteményegyetemről szóló törvény, a nemzeti közművelődésalapról, a külföldi magyar intézetek s a magas műveltség célját szolgáló ösztöndíjak létesítéséről, a természettudományok fejlesztéséről szóló törvény, a Magyar Tudományos Akadémia érdemeinek becikkelyezéséről, az Apponyi Sándor könyvadományáról szóló törvény, a külföldi Collegium Hungaricumok, stb. megalkotása. Nagy kulturpolitikai eredményei, melyeket az ország pénzügyi s gazdasági leromlottsága közepette ért el, külföldön is rendkívüli elismerést keltenek. Több száz tanyai, számos polgári és középiskolán kívül, sok tudományi intézetet (tihanai élettani állomás, svábhegyi csillagvizsgáló kiépítése stb.) létesített, meglévő tudományos

intézeteinket s társulatainkat pedig anyagi tekintetben olyan helyzetbe segítette, hogy munkásságukat ismét folytathatják. Jelentős eredményeket ért el a muzeumügy terén is. Ezenkívül egyik főérdeme, hogy a háboru óta megszakadt tudományos és kulturkapcsolatot ismét felvette a külfölddel. Érdemeiért a kormányzó az I. osztályu Polgári Érdemkereszttel, a finn köztársasági elnök a Fehér rózsarend nagykeresztjével, az olasz király az olasz Koronarend nagykeresztjével tüntette ki, a Magyar Tudományos Akadémia igazgatótagjává választotta, a pécsi és szegedi egyetem disz-doktorává avatta. Az 1926. évi országgyűlési választások alkalmával Komáromban, Egerben és Szeged I. kerületében választották meg képviselővé s ő a szegedi mandátumot tartotta meg. Beszédei, cikkei és törvényjavaslatai az alábbi cím alatt jelentek meg egy-egy kötetben: „Gróf Klebelsberg Kunó beszédei, cikkei és törvényjavaslatai. 1916—1926. Budapest, Athenaeum. 1927.“ és 1928-ban „Neonacionalizmus“ cím alatt.

Klein Antal dr., országgyűlési képviselő. 1885-ben született Gádonon, Bács-Bodrog vármegyében. A középiskolát Szegeden végezte, majd a budapesti tudományegyetem jogi fakultásának hallgatója volt s itt szerezte meg a jogi doktorátust. Az innsbrucki egyetemen két éven át teológiai és filozófiai tanulmányokat folytatott. Hosszabb tanulmányutakat is tett, amelynek során bejárta Olaszországot, Franciaországot, Németországot és Ausztriát. Hazatérve a bírói pályára lépett. A bolsevizmus bukása után Tolna vármegyében egyik alapítója és szervezője volt a kisgazdapártnak. 1920 májusában Tolna vármegye kormánybiztosává, augusztusban pedig Tolna vármegye főispánjává nevezték ki. A második nemzetgyűlésnek az időközi választások során lett tagja, amikor a tolnai kerület választotta meg egységspárti programmal. A népies agrár irányzat híve. Az országgyűlésben ugyancsak a tolnai kerületet képviseli, amely most egységspárti programmal választotta meg.

Kmety Károly dr., volt országgyűlési képviselő. 1863 febr. 17-én született Hódmezővásárhelyen. Középiskolái el-

végzése után a budapesti egyetemen jogot tanult és 1888-ban ügyvédi vizsgát tett. Ugyanezen évben egyetemi magántanár-rá habilitáltak. 1889-ben hosszabb németországi tanulmányut után az igazságügyminisztérium szolgálatába állott, majd Franciaországban tett nagyobb tanulmányutakat. 1892-ben a pozsonyi jogakadémia rendes tanárává nevezték ki. Emellett nagy publicisztikai tevékenységet fejtett ki és az Egyetértésben, a Budapesti Hírlap, Pesti Hírlap, Pesti Napló és az Ujság hasábjain több mint másfélezer cikke jelent meg. 1905-ben az esztergomi kerület függetlenségi- és 48-as programmal képviselőjévé választotta. 1906-ban újra elnyerte Esztergom mandátumát. Éles harcot folytatott a pozsony-bécsi villamos vasut felállításá ellen. Többször szólalt fel a magyar cimer és a magyar vezényszó kérdésében.

A háboru alatt betegése miatt nem vállalt mandátumot, hanem tovább folytatta publicisztikai tevékenységét. A budapesti egyetem jogi kara részéről a kommün alatt ő volt az egyetlen tuzs, akit előbb börtönbe zártak, később Balatonaligán internáltak. A diktatura bukása után nagyobb tanulmányt irt a királykérdésről, amelyet a Jogtudományi Közöny külön mellékleteként adott ki. Ő készítette a detronizációs törvény tervezetét. Közigazgatásjogi, pénzügyjogi és közjogi könyvei több kiadást értek meg. 1902-től haláláig a budapesti egyetem nyilvános rendes tanára volt. Igen sok irodalmi és társadalmi egyesületben vezetó pozíciót töltött be. Meghalt 1929 jan. 5-én.

Knaller Győző, volt nemzetgyűlési képviselő. 1873. szept. 11-én született Brassóban. Szülei eredetileg papnak szánták s iskoláztatták, mikor azonban édesapja, aki negyvennyolcas honvéd volt, meghalt, kénytelen volt tanulmányait abbahagyni. Pékinas lett, majd segéd, csekély keresetéből tartván el árván maradt testvéreit is. Mint péksegéd soká dolgozott külföldön is. Itt ismerkedett meg a szocialista tanokkal és Salzburg-

ban, 1892-ben lett tagja a szociáldemokratáknak. 1895-ben visszatért Brassóba s ez időtől kezdve az erdélyi németajku munkásság megszervezésének szentelte életét. 1898-ban a brassói szociáldemokrata párt titkárának választotta meg. Később újra kiment Ausztriába. Grácban dolgozott s tevékeny részt vett az ottani magyar munkások megszervezésének munkájában. Visszatérve Erdélybe, Segesvárt működött, mint párttitkár s innen került 1911-ben Budapestre, ahol a párt német országos választmányának tagja lett. 1914 augusztusában bevonult a hadsereghez. Három évig a fronton teljesített katonai szolgálatot. Leszerelése után a központi pártvezetőség német titkárává választották s e minőségben az ő feladata volt az ország német pártszervezeteinek reorganizálása. A forradalmi kormányzat idején a német nemzeti tanács alelnöke volt. A kommün alatt visszavonult a munkásmozgalmatól, a diktatura összeomlása után pedig nemzetiségi miniszter lett a Peidl Gyula átmeneti kormányában.

Kobek Kornél, volt országgyűlési képviselő. 1874 okt. 17-én született Bátorkeszin. Középiskoláit Budapesten végezte s érettségi után a magyaróvári gazdasági akadémia hallgatója lett, ahol oklevelet szerzett. Ezután bátorkeszi birtokán gazdálkodott, nagyarányu szesz-, tej-, csemegeszőlő-, dohány- és méztermelést folytatott. Elnökigazgatója volt a bátorkeszi takarékpénztár részvénytársaságnak és az esztergomi megyei tűzoltószövetségnek. Az 1910-iki általános választások alkalmával a köbölkúti kerület választotta meg képviselőnek. Később főispán lett.

Kocsán Károly, országgyűlési képviselő. 1884-ben született az ugocsa megyei Halmiban. A szatmárnémeti tanítóképző elvégzése után 1903-ban tanító lett a komárom megyei Gután, majd Nagyfödemesen, később pedig Udvardon. Már mint fiatal tanító bekapcsolódott a keresztényszocialista mozgalomba s annak első szervezője volt Komárom, Esz-

tergom, Nyitra, Pozsony és Bars vármegyében. Rendkívül buzgó agitativ és szervezőtehetség. A világháboru kitörésekor bevonult s 1916 májusáig harcolt. Résztvett a Kárpátok védelmében s a galíciai harcokban. Hosszabb időn át szerkesztette az Igaz Szó, valamint a Nép című lapokat mint felelős szerkesztő. Emellett a katolikus tanítószövetség hivatalos lapjának szerkesztői teendőit is ellátta. Az említett lapokban számtalan cikke jelent meg, főként nemzetnevelési, szociálpolitikai és tanügyi kérdésekről. Vezetőségi tagja a Keresztényszocialista Szövetségnek, elnöke a Keresztényszocialista Földművesek és Földmunkások Országos Szövetségének. 1922-ben megalapította a Katolikus Tanítóegyesületek Országos Szövetségét s annak ma is főtítkára. Első ízben tagja a törvényhozásnak. A tatabányai kerület választotta meg képviselőjévé a keresztény gazdasági és szociálistárpárt programja alapján.

Kohut Adorján (*kohári*), országgyűlési képviselő. 1886-ban született Nógrád kövesden. Középiskoláinak elvégzése után gazdasági oklevelet szerzett a kassai

gazdasági akadémián, majd hosszabb külföldi tanulmányuttra ment s bejárta Franciaországot, Olaszországot, Svájcot és Ausztriát. Hazatérve, először apja birtokán, majd Károlyi László gróf uradalmában praktizált.

1912-ben, apja halálakor átvette családi birtokát és azóta gazdálkodik. 1914-ben bevonult, mint tartalékos hadnagy s 1918 tavaszáig katonai szolgálatot teljesített, amikor, mint gazdaságában nélkülözhetetlent, felmentették. Tevékeny részt vesz a megyei közéletben, számos szervezetet alapítása fűződik nevéhez. Nógrád vármegye törvényhatóságának tagja. Régebben a Nemzeti Munkapárt tagja volt. Az egységspárt megalakulásakor, annak programjával küldötte a második nemzetgyűlésbe a sziráki kerület. Az új országgyűlésbe ugyancsak a sziráki kerület küldötte be egyhangu választással.

Kolecsányi Endre (*kiskolacsini*), felsőházi tag. 1856-ban született Nyitrán. A középiskolát Pozsonyban végezte, utána pedig a József-műegyetemen mérnöki oklevelet szerzett. 1879-től 1892-ig az államvasutak szolgálatában állott, majd a kalocsai érsekség műszaki felügyelője lett. Mezőgazdasági tanulmányokat folytatott. Anyanyelvén kívül tökéletesen beszél németül, tótul, horvátul. Megfordult Ausztriában, Olaszországban, Romániában és Szerbiában. Mint az Államvasutak mérnöke a däljabródi, a budapest-zimonyi, a budapest-szőnyi, szunja-gradiska-bródi vonal építésénél és az erdélyi vasutak nyomjelzésénél működött. 1892 óta, mint a kalocsai érsekség műszaki felügyelője és a Pestmegyei Sárközi Árvizmentesítő Társulat igazgató főmérnöke munkálkodik. Több társulati évkönyv szerkesztésében vett részt. Elsőizben tagja a törvényhozásnak. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósága küldötte be a felsőházba.

Kollár Lajos, volt országgyűlési képviselő. 1853. jun. 8-án született Bezdán, Bácsbodrogmegyében. Középiskolai elvégzése után Bécsben és Budapesten jo-

got tanult, majd 1878-ban ügyvédi vizsgát tett és Budapesten ügyvédi irodát nyitott. Már fiatal kora óta vezetős szerepet játszott a főváros II. kerületében, ahol tevékeny részt vett a politikai küzdelmekben is. 1916-

ban a II. kerület országgyűlési képviselőjévé is választotta. Több, mint negyven éven át volt a főváros törvényhatósági bizottságának tagja. 1896-ban királyi tanácsos lett, 1911-ben pedig megkapta az udvari tanácsosi méltóságot. Magyarország sportéletében is nagyjelentőségű munkásságot fejtett ki, mint a BTE elnöke és egyik legagilisabb vezetője. Meghalt 1927. jun. 3-án.

Kolozsvári-Kiss István, volt nemzetgyűlési képviselő. Kiskunhalason született, ahol atyja gazdálkodó volt. Középiskoláit ugyanitt végezte, majd jogi tanulmányainak befejezése után szülővárosának szolgálatába lépett s ké-

sőbb polgármestere lett. Az első nemzetgyűlésbe Kiskunhalas küldte be kisgazdapárti programmal.

Kolozsváry Bálint (*kolozsvári*), volt felsőházi tag. 1875. jan. 5-én született Kolozsvárott. Középiskolai elvégzése után Kolozsvárott, Berlinben és Páris-

ban folytatta egyetemi tanulmányait. 1896-ban sub auspiciis regis a jogtudományok doktorává avatták. Hosszabb külföldi tanulmányút után közpályáját az igazságügyminisztériumban kezdte meg. Két és félévi mű-

ködés után 1899-ben a kassai kir. jogakadémiára nevezték ki a magyar és osztrák magánjog tanárává, utóbb 1906-ban a kolozsvári Ferenc József tudományegyetem tanszékét foglalta el. Mint az egyetem két éven át (1919—1921.) rektora a megszállott Kolozsvárott tartózkodott és a magyarság ügyeinek intézésében vett tevékeny részt. Az egyetemnek 1921-ben Szegedre történt átköltöztetésével tanári állását újra elfoglalta és ott működött 1928-ig, mikor is a budapesti egyetem magánjogi tanszékére hívták meg. Mint a szegedi egyetem felsőházi tagja, budapesti kinevezésig működött. Az erdélyi református egyház közéletében élénken résztvett, főgondnoka volt az erdélyi református teológiának, a kolozsvári ref. egyházközségnek, a kerület központi igazgatóságának tagja, az egyházkerület tanácsbírája és volt világi főjegyzője. Egyik alelnöke a Magyar Társadalomtudományi Társaságnak és a dunamelléki ref. egyházkerület világi tanácsbírája. A Magyar Tudományos Akadémia 1921-ben levelezőtagjává választotta. Nagy irodalmi munkásságot fejtett ki a magánjog területén. Főmunkája: „A magyar magánjog tankönyve“, továbbá „A szerzeményi közösség a házassági vagyongajok rendszerében“, „A magyar vadászati jog“, „Magyar magánjog“, „A közszerzemény biztosítása“ és számos értekezés, valamint kisebb tanulmányok.

Kolozsváry Endre (*kolozsvári*), nyugalmozott államtitkár. 1858. dec. 24-én született Veszprémben. Középiskolai el-

végzése után mérnöki tanulmányokat folytatott és 1882-ben a Magyar Államvasutak szolgálatába lépett, mint segédmérnök. 1887-ben a posta műszaki osztályához került főmérnöki rangban és ezidőtől kezdve 1928 májusáig a posta szolgálatában dolgozott szakadatlanul. Legutóbb, mint postavezérigazgató h. államtitkári rangban állott a posta műszaki osztályának élén. Számos kiváló alkotás fűződik a nevéhez. Az ő tervei szerint készült el a budapesti telefonhálózat, a Budapest—Bécs közötti kábel és a lakihegyi leadóállomás. Magyarországot több nemzetközi postakongresszuson képviselte és ezeken a kongresszusokon nem csak saját magának, de a magyar posta és távirtdának világszerte elismert tekintélyt és hírnevet szerzett. Negyvenhat esztendei szolgálat után vonult nyugalomba.

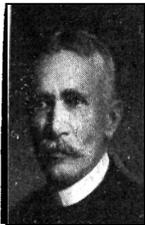
Kolosváry Mihály (*kolosvári*), felsőházi tag, pápai prelátus, a váci székeskáptalan prépostkanonokja. 1867 szept. 20-án született, a régi Kolosváry nemzetségnek fejmegyeyi ágából. A középiskolákat Székesfehérvárott és Vácon, a teológiai főiskolát Vácon végezte. Pappá szentelték 1890-ben. Három évi káplánkodás után a kiskunfélegyházi Kalmár-kápolna önálló javadalmas lelkésziségnek lelkésze let. Onnan választotta meg Kiskunfélegyháza város képviselőtestülete mint kegyur 1899-ben az ottani plébánia plébánosává. 1901-ben a váci püspöki székeknek tanácsosa, 1907-ben esperes és kerületi tanfelügyelő lett, majd I. Ferenc József király 1909-ben menedékövi préposttá nevezte ki. Kiskunfélegyházán sok küzdelem után megalakította a Konstantinum leánynevelő intézetet, mely az Alföldnek legszebb és méreteiben legnagyobb intézete. 1910-ben a király váci kanonokká, 1914-ben a pápa prelátusává nevezte ki, 1911-ben egyházmegyei főtanfelügyelő lett s mint ilyen különösen kivette részét az Alföld iskoláinak szervezéséből. A tanügyi irodalom köréből számos cikke je-

lent meg napilapokban s egyébütt. Rákosi Jenő Budapesti Hirlapjának külső munkatársa volt. Több nevezetesebb törvényhatósági és templomi beszéde külön lenyomatban is megjelent. Pest vármegye törvényhatósága, amelynek életében élénk részt vesz, felsőházi taggá választotta.

Kolozsi Endre, volt nemzetgyűlési képviselő. 1870-ben született a békésmegyei Mezőberényben. Középközlői elvégzése után közigazgatási pályára lépett. Mezőberényi nagyközség főjegyzője volt. A kisgazda érdekeknek mindig hathatós védelmezőjeként szerepelt s később tevékeny részt vett a kisgazdapárt szervezési mozgalmaiban. Az első nemzetgyűlésben a békési kerületet képviselte.

Kondor Ferenc dr., nyug. h. államtitkár. 1869 dec. 20-án született Budapesten. Tanulmányait Budapesten végezte, itt avatták jogi doktorrá 1892-ben, majd három év múlva ügyvédi oklevelet szerzett. A kincstári jogügyi igazgatóságnál kezdte meg közpályáját 1892-ben és fokozatosan előrehaladva, később jogügyi tanácsos, főtanácsos, miniszteri tanácsos és 1923-ban h. államtitkár lett s mint ilyen kincstári jogügyi igazgató. 1928-ban harminchat évi szolgálat után vonult nyugalomba, amikor legfelsőbb elismerésben részesült.

Konkoly Thege Kálmán, országgyűlési képviselő. Ősei már a honfoglaláskor nagy szerepet játszottak. A család egyik tagja IV. Béla király tárnokmestere volt. Nagybátyja, Konkoly Thege Miklós, igen nagy anyagi áldozatok árán, saját költségén megalkotta birtokán, Ógyallán az ország legelső csillagvizsgáló intézetet és berendezte a technika legmodernebb eszközeivel. Konkoly Thege Kálmán Ógyallán született 1880-ban. A Ludovika Akadémiát 1899-ben elvégezvén, a honvédhuszároknál mint zászlós kezdte a ranglétrát. A háboru kitörésekor a 9-ik honvédhuszárezreddel az orosz harctérre küldték, ahol az ellen-

séges front mögé kerülve tisztán székelyekből álló huszárjaival felrobbantotta a tropiei és zaklicsini, stratégiai szempontból fontos hidakat. Ekkor igen sok foglyot ejtett, köztük több oly vezérkari tisztet, kik már a japán-orosz háboruban is kitüntették magukat. A bruszilovi offenzíva (1916) kezdetén orosz fogságba került. Szibériába hurcolták. A hadifogságból többször szökést kísérelt meg. Utoljára hamis utlevelet találtak nála és mint kémét halálra ítélték és kényszermunkára fogták. Később mint tuszt kezelték és politikai börtönbe vetették. Irkuckba került, majd Möllerhorst dán konzul közbenjárására feltételesen kiszabadult börtönéből. Ismét szökést kísérelt meg. Ekkor újra elfogták és Krasnojarszba szállították. 1920-ban 73 tisztársával együtt Rigában kicserélték. Hazatérése után egyideig még szolgált, majd ezredesi rangban 1926-ban nyugállományba vonult. A tarpai kerület mandátumát időközi választáson nyerte el egységspárti programmal 1929-ben.

Konnert Frigyes, volt országgyűlési képviselő. 1883. júl. 28-án született. Gazdasági tanulmányait Hohenheimban és Magyaróváron végezte, majd évekig a földvári földmivesiskola igazgatója volt, később a brassói tejjgazdasági szövetkezet igazgatója lett. 1917. májusában a vidombáki kerület pótválasztáson országgyűlési képviselőjévé választotta. 1919 óta mint az erdélyi szászok egyik vezetője megszakítás nélkül román kamarai képviselő.

Kontra Aladár, országgyűlési képviselő. 1877-ben született a fejérmegyei Zámolyon, régi református papi családból. Középiskolái elvégzése után Buda-

pesten hallgatta a teológiát. 1900-ban adminisztrátor lett a fejérmegyei Iváncsán, 1902-ben pedig az óbudai református egyház hitoktatója, majd lelkésze lett s azóta tölti be ezt az állást. A világháború alatt, mint tábori

lelkész teljesített szolgálatot az olasz, román és orosz fronton, ahol a II. osztályú lelkészi kereszttel tüntették ki. 1920 óta

élénk részt vesz Óbuda társadalmi és politikai életében, mint a régi Függetlenségi és 48-as párt helyi alelnöke, később pedig elnöke. 1920 óta tagja a székesfővárosi törvényhatósági bizottságának. Kezdetről fogva tagja a MOVE országos elnöki tanácsának, a Társadalmi Egyesületek Szövetsége központi választmányának, valamint a Kalvin Nőegyletnek. Ezenkívül számos más társadalmi egyesület életében vesz részt. A fővárosi keresztény lapokban számos cikke jelent meg, azonkívül kisebb tanulmányokat írt a zsidókérdésről és szabadkőművéségről. 1920-ban Budapest V. választókerületébe (Óbuda) küldötte be a nemzetgyűlésbe a Keresztény Egyesülés pártjának programjával s a nemzetgyűlés egyik jegyzője volt. Az új országgyűlésbe a budapesti I. kerületben választották meg a Keresztény Gazdasági és Szociális Párt listáján, fajvédő programmal. Később Gömbös Gyulával ő is belépett az egységspártba.

Konyovits Dávid, volt országgyűlési képviselő. 1865. máj. 11-én született Zomborban. Gimnáziumi tanulmányait szülővárosában végezte el s azután a budapesti egyetemen jogot hallgatott, ahol 1889-ben jogtudorrá avatták. 1892-ben tett ügyvédi vizsgát s Zomborban nyitott irodát. Az 1910-iki képviselőválasztások alkalmával szülővárosa a nemzeti munkapárt programja alapján megválasztotta képviselőnek.

Koós Jenő (békei), h. államtitkár. 1872. jun. 30-án született Budapesten. Tanulmányai elvégzése után 1894-ben a földmivélsügyi minisztériumba nevezték ki. A párisi világiállításkor másfél évig volt a kormánybiztossághoz beosztva. Innen visszakérülve a minisztérium politikai osztályába helyezték át. Évekig teljesített szolgálatot Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter mellett, mint személyi titkár, 1910-ben pedig az elnöki osztály főnöke lett. 1912-ben min. tanácsos, 1920-ban pedig h. államtitkár és mint ilyen ment nyugdíjba. Közben még egy évig vezette a mezőgazdasági muzeumot. Munkássága elismerésül többször részesült magas kitüntetésben, többek között megkapta a Lipót-rend tiszti-keresztjét és a III. oszt. vaskoronarendet. 1926-ban megteremtette a komló-

termelő és értékesítő szövetkezetet, amely már eddig is igen szép eredményeket produkált.

Kóos Mihály dr., nyug. államtitkár, az Országos Mezőgazdasági Kamara igazgatója. Született 1869-ben Szatmárnémetiben. Tanulmányait részben a budapesti

pesti tudományegyetemen, részben Berlinben végezte. Rövid ideig a földmivelésügyi minisztérium központjában szolgált, 1902-ben a földmivelésügyi minisztérium székelyföldi kirendeltségénél nyert beosztást, amely-

nek egy év múlva főnöke lett. Ebben a minőségben 15 évig szolgált Erdélyben. 1917 óta újból a földmivelésügyi minisztérium központjába került, mint a mezőgazdasági osztály főnöke. 1921-ben ment nyugalomba, hogy átvegye az Országos Mezőgazdasági Kamara vezetését.

Kóos Zoltán dr., felsőházi tag. 1883 ápr. 2-án született Monoron, Pest vármegyében. A budapesti ágostai hitvallású evangélikus főgimnáziumban nevelkedett; főiskolai tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte, azután pedig már mint jog- és államtudományi doktor egy-egy szemeszteren át a berlini egyetemen s a párisi Sorbonneon folytatott magasabb, főként közgazdasági tanulmányokat. 1909-ben ügyvédi vizsgát tett s ugyanakkor belépett a Magyar Földhitelintézet szolgálatába, melynek jogügyi osztályában dolgozott, mint az intézet jogtanácsosa 1921-ig, amikor igazgatói rangban az intézet pénzügyi osztályának élére került. 1924-ben vezérigazgatónak választották meg s e minőségében áll ma is e nagyjelentőségű magyar pénzügyi intézet élén. Az ő nevéhez fűződik a Magyar Földhitelintézetnek az a nagysikerű tranzakciója, amellyel 1926 januárjában egymillió font sterling értékű és ugyanezen év júniusában hárommillió dollár értékű saját kibocsátású záloglevélét sikerült elhelyeznie a londoni, illetőleg a bostoni pénzpiacra. Az intézet sikerének nagyságára nézve jellemző, hogy a londoni emissziót az angol pénzpiac negyvenkétszeresen jegyezte tul. 1923-ban a kormányzó közgazdasági té-

ren szerzett érdemeinek elismerésül magyar királyi gazdasági főtanácsossá nevezte ki.

Kopony Vilmos, volt országgyűlési képviselő. 1869-ben született a brassó-megyei Rozsnyón. Budapesten végezte a reáliskolát, azután pedig a selmechányai akadémiára iratkozott be és ott az erdészeti tanfolyamot végezte el. Tanulmányainak befejezése után egy évig Párisban tartózkodott, onnan hazatérve, Rozsnyó község erdőinek főerdészévé választották. Állását több éven át viselte, utóbb azonban lemondott és Brassóba költözött, ahol az Esterházy-pince néven ismert vendéglő-helyiség bérelője volt. Az 1906-ik évi általános választások alkalmával a szászhermányi kerületben választották meg képviselővé pártonkívüli programmal. Később tizenkét szász képviselőtársával az alkotmánypárthoz csatlakozott. 1910-ben kerülete egyhangulag újra megválasztotta.

Korányi Frigyes báró dr. (tolcsvai), volt pénzügyminiszter. Atyai ágon több százados orvosi család leszármazottja, egyenes leszármazottja tolcsvai Bónis Sámuelnek, az 1848-iki kormány igazságügyi államtitkárának s Kossuth Lajos háborús kormánybiztosának, valamint tolcsvai Bónis Ferenc kuruckapitánynak, kit Lipót császár Wiener-Neustadtban lefejeztetett. 1869. jun. 21-én született Budapesten. Középiskolai tanulmányait a kegyesrendiek budapesti főgimnáziumában befejezve, a budapesti tudományegyetem jogi fakultásán, majd a heidelbergi Ruperto-Carolina egyetemen, a párisi Sorbonne-on s a londoni School of Economics-on tanult, a közgazdasági tudományokkal foglalkozva. Közgazdasági tanulmányai mellett szépirodalommal is foglalkozott s 1901-től hosszabb ideig munkatársa volt a Gyulai Pál által szerkesztett Budapesti Szemlének. Állami szolgálatba 1892-ben lépett, mint pénzügymin. fogalmazógyakornok. 1908-ban, mint miniszteri titkár a hitelosztály vezetésével bízott meg, majd pedig kormánybiztossá nevezték ki a Magyar Földhitelintézethez és a Magyar Agrár- és Járadékbankhoz s kormánybiztoshelyettesé az Osztrák-Magyar Bankhoz. Hivataltól volt tagja a m. kir. Postatakarék-pénztári Tanácsnak és Magyar Föld-

hitelintézetek Országos Szövetségének. 1912-ben miniszteri tanácsosi címmel ruháztatván fel, az 1908: XXIII. t.-c. alapján alakult Országos Központi Hitelszövetkezet vezérigazgatójává nevezték ki. E minőségében megválasztották a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége elnökének, az OMGE és a Magyar Gazdaszövetség igazgatóválasztmányja tagjának, valamint a Budapesti Áru- és Értéktőzsde tanácsának tagjává. 1917-ben az OKH és az állam által létesített Nagybecskereki Tengerifeldolgozó- és Olajgyár elnökévé választották meg. 1919-ben a bolsevizmus kitörése után főként a Nemzetvédelmi Szövetség alapításában való részvételéért üldöztetésben volt része s menekülni volt kénytelen. A bolsevizmus letörése után ismét átvette az Országos Központi Hitelszövetkezet vezetését, de már 1919 szeptember hó elején pénzügyminiszterré neveztetett ki a Friedrich-kormányban s mint pénzügyminiszter volt tagja ugy a Huszár-, mint a Simonyi-Semadam- és Teleki-kormányának, egészen 1920. dec. 16-ig. Állásáról azért mondott le, mert a szövetkezeti törvényjavaslat tárgyalásánál az Erekly által benyújtott határozati javaslat kapcsán, amelyet ő ellenzett, meglepetésszerűen a nemzetgyűlés leszavazta. Lemonadását csakhamar az egész Teleki-kormányé követte. Korányi báró utóda Hegedüs Lóránt dr. lett, akinek vállalkozását visszavonultan kísérte figyelemmel. Visszatért az Országos Központi Hitelszövetkezethez, amelynek 1921-ben elnöke lett. A politikában azután nem igen szerepelt, csak a disszidenseknek a kiszegedésként való fuziója körül (1922. február) érvényesítette befolyását, a maga részéről is elősegíteni törekedvén Bethlen István gróf régi tervének, az egységspártnak megvalósítását. Az első nemzetgyűlésen Komárom várost képviselte. Egy ideig tagja volt a régi kiszegedésként s a Keresztény Nemzeti Egyesülés fuziójából keletkezett Teleki-féle egységspártnak, amelyből 1920. november havában kilépett, a disszidensek csoportjához csatlakozott. Az 1922. évi választások alkalmával ismét Komáromban kapott mandátumot. 1923-ban párisi magyar követté nevezték ki s e pozíciójában rendkívül értékes munkásságot fejtett ki

és nagyon sokban neki köszönhető az, hogy az antanthatalmak körében megváltozott a hangulat Magyarországgal szemben. Kiváló érdemei vannak abban az irányban is, hogy Magyarország aránylag rövid idő alatt felvehette a régi gazdasági kapcsolatokat olyan államokkal is, amelyek az összeomlás utáni időben szinte teljes mértékben elzárkóztak ez elől. 1924 márciusában újra átvette a pénzügyminiszteri tárcát, de még ugyanazon év novemberében megint a párisi követség vezetésével bízták meg. 1928 nyarán távozott a követség éléről s hazajöve elfoglalta a Pénzügyintézet Központ elnöki székét. Ezen újabb állásában nagy segítségére van a magyar gazdasági életnek, amelynek évek hosszú sora óta egyik kimagasló vezéralakja. Kiváló munkássága elismerésül többször részesült a legmagasabb kitüntetésekben.

Korányi Sándor báró dr. (tolcsvai), felsőházi tag. 1866-ban született Budapesten, néhai Korányi Frigyes bárónak, a híres orvostanárnak fia. A budapesti tudományegyetem orvosi fakultásán és külföldi egyetemeken végezte tanulmányait, amelyeknek befejeztével orvosdoktori oklevelet nyert. Eleintén főképpen fiziológiai tanulmányoknak szentelte munkásságát és 1891-től kezdve fiziológiát adott elő a budapesti állatorvosi főiskolán, de már 1893-ban megvált ettől az állásától és miután a budapesti tudományegyetem orvosi fakultásán magántanári képesítést nyert a neurologiából, rendelő orvos lett a Stefánia gyermekkórházban, majd pedig főorvos a Szent István-kórházban. 1900-ban nyilvános rendkívüli tanárrá neveztetett ki a budapesti egyetemhez. Belgyógyászati diagnosztikát adott elő és ettől kezdve működését teljesen édesatyja klinikájára tette át, s e klinika vezetője lett mint nyilvános rendes tanár, amikor édesapja 1908-ban nyugalomba vonult. A belgyógyászatnak csaknem minden ágában rendkívül nagyarányu munkásságot fejtett ki s az orvostudomány sok nagyjelentőségű felfedezést köszönhet kutatásainak. Legnagyobb érdeméül mégis azt tudják be neki, hogy ő volt az első magyar orvos, aki a fizikális kémia eredményeit, amelyek a termé-

szettudományok modern fejlődésére oly nagy hatással voltak, a gyakorlati orvostudományban felhasználta. A vérbetegségek elleni küzdelem is sokat köszönhet kutató munkájának: súlyos vérbetegségek hathatós gyógyszerét fedezte fel a benzolban. Az orvostudományi irodalmat is több fontos munkával gyarapította. 1895-ben jelent meg „Az ideggyógyászat alapvonalai“ című műve, 1899-ben adta ki a „Vese betegségei“ című munkáját. K. Richterrel együtt szerzője az 1908-ban megjelent „Physikalische Chemie und Medizin“ című kétkötetes műnek és 1910 óta hat kötete jelent meg „Belorvostani előadások“ című munkájának. Legujabb műve 1923-ban jelent meg „A hugyszervek betegségei“ címmel. Ezeken kívül a belgyógyászatnak több fejezetét dolgozta fel német és francia nyelvű gyűjteményes munkákba.

Kornfeld Móric báró dr., felsőházi tag. 1882 dec. 30-án született Budapesten. Néhai Kornfeld Zsigmond bárónak, a Magyar Általános Hitelbank

volt nagynevű elnökgazdátjának fia. A budapesti ágostai hitvallású evangélikus főgimnáziumban végezte középiskolai s a budapesti tudományegyetem jogi fakultásán, valamint a lipcsei egyetemen főis-

kolai tanulmányait, amelyek befejeztével Budapesten jog- és államtudományi doktori oklevelet nyert. Hajlamai az ipari pálya felé vonzották, amelyen, miután 1905-ben a Ganz-Danubius-féle villamossági gyár szolgálatába lépett, gyorsan haladt előre: hamarosan igazgatója lett Magyarországnak ez egyik legnagyobb iparvállalatának. A forradalom kitörése után 1918-ban megvált a vállalattól s visszavonult felsőiregi, tolnamegyei birtokára, amelyen ma is gazdálkodik. Emellett megmaradt egy a Ganz-Danubius-gyár, mint több más nagy ipari vállalat igazgatóságában is és ezidőszertan a csepeli Weisz Manfréd-művek egyik igazgatója, a Nemzeti Bank főtanácsosa. A genfi világgazdasági konferencián (1927) ő

képviselte Magyarországot. A törvényhozásnak első ízben tagja, kormányzói kinevezés alapján került be a felsőházba.

Kornis Gyula dr., államtitkár. 1885 dec. 22-én született Vácon. Középfiskolai tanulmányait Vácon és Kecskeméten végezte, az egyetem bölcsészeti karát Budapesten és Lipcsében hallgatta. Mint a kegyesrend tagja, ennek budapesti gimnáziumában tanárkodott 1907-től 1914-ig. Az utóbbi évben az új pozsonyi egyetemen a filozófia tanárává neveztetett ki. Élénk részt vett az egyetem kiépítésében; az 1917-ben felállított filozófiai kar első dékánja lett. 1920-ban a budapesti egyetem bölcsészeti kara hívta meg a filozófia tanszékére. 1927-ben vallás- és közoktatásügyi államtitkár lett s mint ilyen főképp a középfokú iskolák ügyét irányítja. Mint az Országos Közoktatási Tanács elnöke gróf Klebelsberg miniszternek reformjai kidolgozásában kezdettől fogva első munkatársa. Többször beutazta a nyugat-európai államokat, főképp Angliát. A Magyar Tudományos Akadémiának 1916-tól levelező, 1927-től rendes tagja, a Magyar Pedagógiai Társaság elnöke, a Magyar Pszichológiai Társaság társelnöke, a Magyar Filozófiai Társaság alelnöke, a Filológiai Társaság s az Országos Középfiskolai Tanáregyesület tiszteleti tagja. Irodalmi munkássága a filozófia, pedagógia s a kultúrpolitika területén mozog. Főbb munkái: A magyar bölcséleti műnyelv fejlődése; Pszichológia és energia; Filozófia a középiskolákban; A pszichológia jelen állása; A pszichológia és logika elemei; Elemi pszichológiai kísérletek; Okság és törvényszerűség a pszichológiában; Értékelmélet és pedagógia; Történelem és pszichológia; A lelki élet; Iskola-rendszerünk reformjai; Kulturpolitikánk irányelvei; Bevezetés a tudományos gondolkodásba; Történefilozófia; A magyar filozófia fejlődése és az Akadémia; A magyar művelődés eszményei 1777—1848; Kultura és politika; Az elszakított magyarság közoktatásügye; Middle Class Educational Problems in Hungary; Le Développement de la civilisation Hongroise; Die

Wiederbelebung des antiken Imperialisismus; Az angol középiskolák.

Kőrödi Katona János, volt nemzetgyűlési képviselő. 1890-ben született Nagybányán. Tanulmányai elvégzése után 1912-ben Szatmár vármegye szolgálatába lépett. Már joghallgató korában foglalkozott újságírással és számos cikke jelent meg a lapok hasábjain. 1914-ben megindította Erdőd és Vidéke című újságot. A háboru alatt katonai szolgálatot teljesített.

A proletárdiktatura kitörése után a kommunisták letartóztatták és április 22-ig, a román csapatok bevonulásáig Szatmáron fogva tartották. 1919 augusztusban a megszállott területről Egerbe menekült, ahol a hevesmegyei keresztény szocialistapárt főtitkára lett. 1921 áprilisában Mátészalkán tb. főszolgabíróvá nevezték ki. Itt indította meg a Csonka-Szatmármegeye című keresztény hetilapot. Az első nemzetgyűlésen a szabadtéri csonka-kerület mandátumát nyerte el. A kereszténypárt kettéválásakor Halter Istvánnal ellenzékké ment. A későbbi választásokon is fellépett, de kisebbségben maradt. Újságírói tevékenységét most is folytatja, a cikkei több keresztény irányú lapban jelennek meg. Tagja az Ébredő Magyarok Országos Választmányának.

Kossalka János dr., országgyűlési képviselő. 1872 márc. 19-én született Vajdahunyadon. Középiskolai tanulmányait Gyulafehérvárott és Nagyszébenben végezte, azután pedig a budapesti József-műegyetem hallgatója volt és itt kapott 1895-ben mérnöki és később, 1903-ban műszaki doktori oklevelet. 1893-tól 1896-ig tanársegéd volt a műegyetemen, 1896-tól 1898-ig pedig a kultuszminiszter megbízásából állami ösztöndíjjal Németországban, Franciaországban, Angliában és Svájcban tartózkodott. 1898-ban a magyar államvasutak szolgálatába lépett, ahonnan szolgálatátételre a kereskedelmi miniszteriumba rendelték. 1911-ben műszaki tanácsossá nevezték ki. Közben, 1909-ben, a kereskede-

lemügyi miniszter megbízásából az Északamerikai Egyesült Államokban és Kanadában végzett a hidépítés körébe vágó tanulmányokat. A kereskedelmi miniszteriumban 1916-ig szolgált. Ebben az évben a József-műegyetem nyilvános rendes tanára lett, miután már 1906 óta a hidépítéstan magántanára volt. Széleskörű szakirodalmi működése ugyancsak a hidépítés körébe esik és ezenkívül kiterjed a betonépítésre is. Budapest társadalmi és gazdasági életében már évek hosszú sora óta jelentékeny szerepet játszik. Tagja a főváros törvényhatósági bizottságának s mint ilyen, a Keresztény Községi Párt padsoraiban foglal helyet. Az országos politikában ezuttal szerepel először. A keresztény gazdasági és szociálistárpárt listáján kapott mandátumot a budapesti budai választókerületben.

Kossuth Ferenc, volt kereskedelemügyi miniszter. 1841 nov. 16-án született. 1850 jun. 18-án Ruttkayné és nevelőjük Karádi Ignác kíséretében atyjához vitték Kutahiába

s itt volt egy ideig. Felsőbb tanulmányait testvérével, Lajos Tóddal együtt a párisi politechnikumon s a londoni egyetemen végezte s itt 1859-ben a politikai gazdaságtanból pályadíjat kapott.

Mint mérnökgyakornok Angliában dolgozott. 1861-ben Olaszországba ment és mint mérnök a liguriai vasútépítésben vett részt. 1864-ben a montcenisi alagut furásánál és a susai vasutnál lett mérnök; itt osztályfőnökké, majd később a műszaki hivatal főnökévé lett. 1867-ig tevékeny részt vett az akkori emigracionális törekvésekben; egyike volt azoknak, akik az európai sajtóban számtalan cikkel fenntartották a magyar kérések iránt való érdeklődést. Az 1867-iki kiegyezés után Magyarországon két ízben képviselővé választották, de a mandátumot nem fogadta el. A montcenisi alagut bevégezése után mint vasuti kormánybiztos Genovában lakott és az altaliai hálózat jelentékeny része felügyelete alatt állott. Erről az állásáról 1873-ban lemondott és mint a cesenai

bányatársaság vezérigazgatója Cesenába ment. Itt vezette oltárhoz 1876-ban Hogins Emiliát, az angol költők által megénekelt Sarah exeteri örgrófné déd-unokáját. Cesenából 1877-ben Nápolyba ment, mint az Impresa Industriale Italiana vezérigazgatója. E minőségben óriási vas- és acélhidakat, stb. épített. Utolsó nagy mérnöki munkái a nilusi acélhidak voltak, melyeknek építését egész Európa mérnökeivel versenyezte, ő nyerte el. A bányászat terén kifejtett munkásságáért négy ízben tüntette ki az olasz kormány keresztekkel, lovagi és 1885-ben commendatorei címmel. 1894-ben hazakisérte atyja tetemét és elhatározta, hogy hazajön. Ez év őszén csakugyan haza is jött. Nov. 16-án letette az állampolgári esküt. 1895-ben a tapolcai kerület képviselővé választotta, míg 1896 óta Cegléd város mandátumát bírta. A képviselőházban a Justh Gyula és Eötvös Károly vezetése alatt álló pártkörbe lépett és Justh Gyulának az elnökségről történt lemondása után a párt Kossuthot választotta meg elnökének, miután vezéréül már előbb elismerte. Már azelőtt az Egyetértés munkatársa volt és emellett Kossuth Lapja címen hetilapot alapított. Számos cikket irt a Magyarországra és a Budapestbe, melynek egy ideig lapvezére volt. 1898 őszén az obstrukció vezetője volt és később a Széll Kálmánnal kötött paktumnak egyik aláírója. Az 1905-iki választás mozgalmában fáradhatatlanul részt vett; pártja 170 főre emelkedve került be a parlamentbe. 1904 nov. 18.-a után a szövetkezett ellenzék vezérlőbizottsága elnökévé választotta és 1905 febr. 12-én Andrassy Gyula gróf javaslatára az első volt az ellenzéki politikuskok közt, kiket Ő Felsége meghallgatott. A megegyezés a többség és a király között e kihallgatás után sem jött létre. Következett a Fejérváry-kormány kinevezése egyfelől, másfelől pedig a nemzeti küzdelem. A vezérlő bizottság az ő vezetésével irányította az egész ország ellenállását. A béke létrejötte után a Wekerle-kormányban mint kereskedelemügyi miniszter foglalt helyet. Minisztersége alatt új alapokra fektette az utügyet, megalakította a vasutasok szolgálati pragmati-

káját, kiadta az új vasuti üzleti szabályzatot, az államvasutak beruházásainak pótlására két törvény alapján háromszázkét millió koronát fordított. Az új balatoni vasutat, a baja—bátaszéki vasuti hidat kiépítette, a székely körvasut építését befejezte. Ez időszakban negyvennégy új helyi érdekű vasut épült ki. Elkészült az új vicinális vasuti törvényjavaslat. Megalkotta a tengeri szabadhajózásról szóló törvényt. Az 1907-iki kiegyezésben az addigi vám- és kereskedelmi szövetség helyébe vám- és kereskedelmi szerződés lépett. Megalkotta a lejárát nélküli autonóm magyar vámtarifát. A király 1907-ben tito-kos tanácsossá nevezte ki, 1908-ban pedig a Lipót-rend nagykeresztjével tüntette ki. Kiváló táj- és arcképfestő, szobrász és zenész volt. Mint miniszter is megmaradt pártjának elnöki székében. Mikor az önálló bank kérdésében pártja leszavazta, 1909 nov. 11-én lemondott a pártelnökségről, kilépett a pártból és hetvennégy társával egyetemben még aznap megalakította a függetlenségi és 48-as Kossuth-pártot, amely elnökévé választotta. Miniszteri állása alól 1910 jan. 17-én mentették fel. Az 1910-iki általános választások alkalmával Cegléd városa ismét egyhangulag választotta meg. Kossuth pártja ekkor bizonyos gazdasági és választójogi kérdésekben közelebb állott az ortodox 67-es Tiszához és Andrassyhoz, mint Justh Gyulához. Így a választójog mérsékeltebb kiterjesztésére erős blokk alakulhatott volna, de ezt a törekvést megakadályozták a véderőtörvények, mert az új obstrukció és annak letörése újból szélső ellenzékbe hajtotta Kossuthot a munkapárttal szemben. Közben azonban folytonos gyengülése Kossuthot mindinkább visszahozta a küzdelmekben való aktív részvételtől s mikor a két függetlenségi párt gróf Károlyi Mihály vezetése alatt újból egyesült, Kossuth Ferenc csak egyik elnöki méltóságot fogadta el az új alakulásban. 1914. jan. 12-én nőül vette özv. Benyovszky Sándorné grófnét. Kossuth már ekkor nagy beteg volt s baja egyre súlyosbodott. Hónapokon át tartó szenvedés után halt meg ugyanez év máj. 25-én.

Kostyál Miklós (*tharnói*), volt országgyűlési képviselő. 1864-ben született Nyitrán. Elemi és középiskolai tanulmányait a bécsi Teréziánumban és

a pozsonyi evangélikus liceumban végezte. A budapesti egyetemen jogot hallgatott és államtudományi doktorátust szerzett. Boszniában három évig államszolgálatban működött. 1896-tól Nyitra megye főjegyzője volt 1906-ban történt nyugdíjazásáig. Az 1910-ik évi választáson nemzeti munkapárti programmal a szakolcai kerület választotta meg. Meghalt 1928. ápr. 3-án.

Koszó István dr., volt felsőházi tag. 1864-ben született Szegeden. Atyja földmives volt. A középiskola elvégzése után a budapesti tudományegyetemen folytatta jogi tanulmányait és itt szerzte meg a jogi és államtudományi doktorátust. Ügyvédjelöltsége egy részét a fővárosban töltötte, majd Szegedre ment, ahol már ügyvédjelölt korában tagja lett a városi törvényhatóságnak és csakhamar vezetőszerphez jutott. 25 éven át elnöke volt a szegedi függetlenségi és 48-as pártnak. 1917 júliusában Kelemen Béla akkori képviselőnek főispánná történt kinevezése után Szeged város második kerületében egyhangulag választották meg képviselővé Apponyi-párti programmal. A forradalom kitörése után visszavonult és politikával nem foglalkozott. A francia megszállás idejében kezdte meg Kelemen Bélával és másokkal az ellenforradalom megszervezését. Az első nemzetgyűlési képviselőválasztások során, 1920-ban Szeged város III. kerülete kisgazdapárti programmal újból megválasztotta képviselőjévé. A rekonstruált Teleki-kormány idejében felajánlották neki a belügyminiszteri tárcát, de azt nem vállalta el, mert működési körének biztosítása tekintetében nem kapta meg az általa kívánt garanciát. 1921 decemberében a belügyminiszterium politikai államtitkára lett, mely állását öt éven át töltötte be. Az 1922-iki általános választások során régi kerülete már egy-

ségespárti programmal küldötte be a nemzetgyűlésbe. Mint államtitkár, állami megbizással a kivándorlás kérdését tanulmányozta Franciaországban, Angliában és Belgiumban és a hajóstársaságokkal való tárgyalásokat készítette elő. A kivándorlás és visszavándorlás kérdésében korszerű változtatásokat vitt keresztül. A kivándorlási alap vagyont bérházak vételével reális alapon biztosította. Az ő intézkedése folytán létesült Budapesten a Kivándorlókat és Visszavándorlókat Védő Iroda, nagy szállodával, mely kedvezményes szállást és ellátást, az iroda pedig díjtalan utbagazítást nyújt. Az ő nevéhez fűződik Deák Ferenc volt birtokának és kehidai kuriájának 1925-ben, a kivándorlási alap részére történt megvétele, amelynek révén a haza bölcsének családi jószágja a magyar állam birtokába került. Szeged város törvényhatósága küldötte be a felsőházba, de mandátumáról 1927. június 20-án lemondott s helyébe Back Bernátot hívták be.

Kovács Emil, volt nemzetgyűlési képviselő. 1868-ban született Karcagon. A teológia elvégzése után filozófiai tanulmányokat folytatott a budapesti, bécsi, zürichi és lipcei egyetemeken. 1896-ban Debrecenben lett lelkész, egy év múlva Budapestre jött hitoktatónak. A fővárosban a reformátusok mozgalmaiban tevékeny részt vett s több tudományos értekezése jelent meg a református lapokban. Az első nemzetgyűlési választásokon a fővárosi XV. kerület mandátumát nyerte el keresztény-párti programmal.

Kovács Gyula, volt országgyűlési képviselő. 1875 okt. 4-én született a tolnamegyei Felsőireghen. Középiskolai tanulmányait Pécsen végezte. Később Bécsben a Hochschule für Bodenkultur hallgatója volt, majd a külföldön tett nagyobb gazdasági tanulmányutát. Azóta mint gazda Somogy megyében folytatott intenzív gazdálkodást és mint a gazdák szervezkedésének szószólója, tevékeny részt vett a gazdatársadalmat érintő minden mozgalomban. Különösen behatóan foglalkozott a mezőgazdasági ipar kérdésével, továbbá a kisgazdák és mezőgazdasági munkások helyzetének javításával. A gyomai kerület válas-

totta meg 48-as függetlenségi gazdapárti programmal 1910-ben. Kovács Gyula 1912. jun. 7-én, miután az ellenzéki képviselőket a Ház ülésterméből karhatalommal eltávolították, három lövést tett Tisza István gróf házelnökre az ülésteremben, de a lövések egyike sem talált. Ezután öngyilkossági kísérletet követett el s bár súlyosan megsebesítette magát, hosszas betegség után felgyógyult. Tettéért hosszadalmas vizsgálati fogság után a budapesti esküdtszék elé állították, amely felmentette. Kovács Gyula ezután lemondott mandátumáról és visszavonult mindenféle közszerepléstől.

Cs. Kovács István, volt nemzetgyűlési képviselő. 1879-ben született Csurgón. Iskolái elvégzése után katonának vonult be, majd szülőfalujában gazdálkodott 35 holdnyi birtokán. A világháboruban megrokkant. Az első nemzetgyűlésen a csurgói kerületet képviselte kizsardapárti programmal.

Kovács János (mádi), volt országgyűlési képviselő. 1886. ápr. 4-én született Budapesten. Tanulmányait ugyanitt végezte. Államtudományi szigorlatának letétele után a magyaróvári gazdasági akadémia hallgatója volt, majd a tolnamegyei Gyapapusztán levő birtokára ment gazdálkodni. Először 1908-ban választották meg országgyűlési képviselővé függetlenségi párti programmal. 1910-ben a paksi kerület újra megválasztotta mint a Justh-párt tagját. Meghalt 1918. máj. 23-án.

Kovács József dr. (tasnádi), volt nemzetgyűlési képviselő. 1871. máj. 9-én született Debrecenben. Tanulmányait Debrecenben, majd Kolozsvárott és Budapesten folytatta. 1896-ban ügyvédi vizsgát tett és ügyvédi irodát nyitott. Nagy szerepet játszott Hajdúvármegye életében, de mint egyháza egyik vezető embere is nagy érdemeket szerzett. 1920-ban Hajduböszörmény választotta meg nemzetgyűlési képviselővé Bethlen István gróffal szemben. 1922-ben már nem vállalt mandátumot, mert egészségi állapota

ebben megakadályozta. 1922—23-ban az ÉME budapesti főparancsnoka volt. Jelenleg a fővárosban ügyvédi gyakorlatot folytat.

Kovács Sebestyén Endre, a felsőház póttagja. 1882-ben született Budapesten. Régi magyar család sarja. Közéiskolai és jogi tanulmányait Budapesten végezte. A magyaróvári gazdasági akadémia elvégzésén, előbb Zelenski Róbert gróf aradmegyei, később Wenckheim Dénes gróf uradalmában szerzett gyakorlatot. Nagyobb külföldi tanulmányutat tett ezután, majd hazatérve átvette gyapapusztai családi birtoka kezelését. Tolnamegye törvényhatósági életében is vezető szerepet visz. 1927. januárban a vármegye részéről a felsőház póttagja lett.

Kovacsics Dezső dr. (rétháti), főispán. 1885-ben született Ujaradon. Közéiskolái elvégzése után a budapesti és kolozsvári egyetemen hallgatott jogot. 1908-ban közigazgatási pályára lépett, 1913-ban pedig a belügyminiszteriumba került, ahol 1919-ben osztálytanácsos lett, majd 1920-ban mint miniszteri tanácsos nyugalomba vonult. 1921. okt. 15-én Bácsbodrog, Baja és Szabadka főispánjává nevezték ki, 1922. márciusában pedig újra a belügyminiszteriumba rendelték be szolgálatát. 1924-ben Békés megye főispánja lett. 1925-ben, a nagy árvíz idején kormánybiztosi rangban vezette a védekezés munkáját. Érdemei elismerésül többször részesült magas kitüntetésben. Tulajdonosa a szolgálati éremnek, a koronás aranyérdemkeresztnek, a polgári hadiérdemkereszt II. osztályának és a signum laudisnak.

Kovácsy Kálmán, volt országgyűlési képviselő. 1862-ben született Balassagyarmaton. Apja 48-as honvéd volt, majd Balassagyarmaton tanítóskodott. Tanulmányai elvégzése után papi pályára ment s évek hossza során át református lelkész volt Rákospalotán. Az ottani függetlenségi pártban huzamosabb ideig vezetőszeretpet vitt. Az 1910-

iki általános választásokon a fülöpszálási kerületben Kossuth-párti programmal képviselővé választották.

Kovaliczky Elek dr., a felsőház póttagja. 1863. aug. 3-án született Eperjesen. Középiskolai és egyetemi tanulmányai befejezése után ügyvédi gyakorlatot folytatott, majd kir. közjegyzővé nevezték ki 1890-ben Homonnára, ahonnan 1900-ban Sátoraljujhelyre helyezték át. A régi kassai kerületi közjegyzői kamara elnöke volt. A gör. kat. egyház életében s Zemplén vármegye törvényhatósági életében is nagy szerepet játszik. Erdemeiért 1925-ben megkapta a kormányfőtanácsosi címet. 1912-ben jelent meg „Adalékok a közjegyzői törvények reformjához“ című nagyobb munkája, 1925-ben pedig megírta a Kassai Közjegyzői Kamara történetét. Zemplénmegye törvényhatósága választotta meg a felsőház póttagjává.

Kováts J. István dr., volt államtitkár, nemzetgyűlési képviselő. 1880-ban született Kisteleken. Reáliskolai érettségi után a budapesti egyetem jogi fakultására iratkozott be s vezetőserepet vitt az ifjuság társadalmi és politikai mozgalmában. A jogi doktorátus megszerzése után papi pályára lépett s elvégezte a református teológiát, majd az egyik skóciai teológián folytatta tanulmányait. Onnan a Szlavóniában élő reformátusok közé ment lelkészkedni. Később megszerzte a teológiai tanári oklevelet. A Presbiteri Világszövetség Skóciában tartott tizedik zsinatján ő képviselte a magyar református egyházat. 1913-ban a budapesti ref. teológia tanárává választották. A proletárdiktatura bukása után a teológiai és szociális kérdések mellett megint foglalkozni kezdett a politikával is és ekkor a kisgazdapárt alelnökévé választották. Az első nemzetgyűlésen az enyingi kerületet képviselte. A Teleki-kormány alatt a miniszterelnökség létszámához tartozó kultuszminisztériumi államtitkár volt s mint ilyen a protestáns egyházak ügyeit intézte mindaddig, míg a szabadkirályválasztás mozgalma érdekében zászlót nem bontott és ezzel kapcsolatban le nem mondott.

Kováts-Nagy Sándor dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1883. márc. 27-én született az alsófehérmegyei Bucsásbocsár-

don. Középiskoláit a nagyenyedi Bethlen-kollégiumban végezte, jogi tanulmányait a kolozsvári és budapesti egyetemeken folytatta; Kolozsváron jogi és államtudományi doktori diplomát szerzett. 1913-ban Marosvásárhelyen ügyvédi vizsgát tett. 1915 februárban kato-

nának vonult be. Volt az olasz és orosz harctereken, majd Mostarban teljesített a tüzérségnél szolgálatot. 1918-ban, a híres móri ellenforradalomban tevékeny részt vett. A nagyatádi Szabó-féle régi kisgazdapártnak hosszú idő óta tagja volt s nagyatádi Szabó bizalmas környezetéhez tartozott. A kommün alatt Budapesten tartózkodott s azon fáradozott, hogy a vidéki kisgazda-szervekkel az összeköttetést titokban fenntartsa. Ő volt az, aki a proletárdiktatura bukása után nagyatádi Szabó István távollétében a polgári pártokkal folyó első tárgyalásokon résztvett. 1920. aug. 24-én Biharmegye főispánjává nevezték ki. Állásától 1922. márc. 2-án mentették fel. Vezérét követte az egységes pártba s ennek programjával nyerte el egyhangúlag a cséffai kerület mandátumát.

Kovrig Béla dr., az Orsz. Társadalombiztosító Intézet igazgatója. 1900-ban született Budapesten. 1921-ben jogi és államtudományi oklevelet nyert. 1922. októberétől 1923. júniusig nyugateurópai tanulmányuton volt. Ezalatt az idő alatt Németországban Herkner és Kaskel, Párisban Alexi és Romier előadásait hallgatta. Utja közben több időt töltött a Ruhrvidéken, majd

Amsterdamban, Londonban és Birmingham ipari vidékén. Hazatérve gróf Bethlen István személyi titkára lett. 1924. közepén elvállalta a Munkanélküliség Ellenli Küzdelem Magyarországi Egyesületének titkárságát. Az egyetemi közgazdaságtudományi kar 1924 őszén tanársegéddé választotta. 1926 májusában a Ferenc József Tudományegyetem jogi és államtudományi kara egyetemi

magántanárrá képesítette. A népjóléti és munkaügyi miniszter megbízásából előkészítője és titkára volt az 1926-ban tartott Országos Társadalompolitikai Szakértékezetnek. 1927. február havában a népjóléti és munkaügyi miniszteriumhoz nevezték ki. Az 1927. októberében dr. báró Prónay György miniszterelnökségi államtitkár vezetése alatt Olaszországba kiküldött, az Olaszországban megvalósított egyes kormányzati és igazgatási berendezéseket és reformokat helyszínen tanulmányozó bizottság tagja volt. 1927. december havában az újjáalakított Orsz. Társadalombiztosító Intézet aligazgatójává neveztetett ki, 1928. február 1-én pedig az intézet igazgatója lett. Eddig megjelent munkái: Reflexiók a földbirtokreformhoz. A munkanélküliség orvosszerei. A mai munkanélküliség problémái. Pénzügyeink szanalása — gazdasági válság, munkanélküliség. Az ipari békéről. Az új Oroszország. Az angol erőpróba. Racionalizmus a gazdaságpolitikában. Társadalompolitikai feladataink. Az öregségi és rokkantsági biztosítás kodifikációja.

Kozma Andor (*leveldi*), volt országgyűlési képviselő. 1861. jan. 12-én született Marcaliban, Somogy vármegyében. Középiszkoláit elvégezve, jogot hallgatott, majd az Első Magyar Általános Biztosító Társaság tisztviselője, utóbb vezértitkára lett. 1910-ben a lipótszentmiklósi kerület választotta meg országgyűlési képviselőjévé. Már tanuló korában jelentek meg versei a fővárosi lapokban, amelyek találó szatirájukkal feltűnést keltenek. Azóta állandó munkatársa volt a legnagyobb lapoknak. Dolgozott a Pesti Hirlapnak, a Nemzetnek, az Ujságnak és a Budapesti Hirlapnak. Évek hosszú során át munkatársa volt a Borsszem Jankónak is. Verseket, tárcákat, vezércikkeket és novellákat írt, a Budapesti Szemle pedig irodalmi tanulmányait közölte. A Kisfaludy-Társaság 1893-ban rendes tagjává választotta. Tagja a Magyar Tudományos Akadémiának is, ahol munkáival több ízben nyert jutalmat. Arany János költői tradíciójának folytatója, aki tősgyökeres magyar érzelvilágával mesteri verselésével, lendületes dikcióival és pompás technikájával újabb költőink között egyike a legkivá-

lóbbaknak. Bámulatosan fogékony az emberi élet és társadalom fonákságai iránt s nagyszerű meglátásait remek szatirikus verseiben írta meg. A nyeglegesség, a svihákság és erőszakos törtetés örökös ostorozója, aki mindig mély részvétellel fordul az elnyomottak felé. Művei közül több németre és franciára is le van fordítva. Leggyakrabban használt álneve Andronicus és Koboz. Önállóan megjelent művei: Tegnap és ma; Versek; Próza; Humoros históriák; Korképek; Vig elbeszélések; Szatirák; Öngyilkosok; Vallásos költemények; Magyar szimfóniák. Tanulmányai közül a Gyulai Párról és az Arany Lászlóról szóló külön is megjelent. A Magyar Tudományos Akadémia 1920-ban, az Auróra-Kör Magyar Irodalmi Társaság pedig 1925-ben választotta tiszteleti tagjává. Számos költeményen, novellán és utirajzon kívül, melyek a különféle folyóiratokban és napilapokban jelentek meg, írt két hosszabb elbeszélő költeményt is. A Turánban a magyarság turáni regekorét eleveníti meg, a Honfoglalásban pedig a magyarság megszerzéséről és honalapításáról ad nagyszabású, eleven képet, egészen új felfogással és beállítással. Vörösmarty Zalán futásával ellentétben, Kozma magyar versformában, népies előadásban, művésztett nemesítvén a krónikát, nemcsak a honfoglalás egy epizódját, hanem az egész honfoglalást beszéli el. Mint műfordító Goethe Faustja mind a két részének lefordításával szerzett elismerést. Költői munkásságát a Petőfi Társaság 1923-ban a Petőfi-nagydíjjal tüntette ki.

Kozma Jenő dr. (*nagyajtai és szentgyörgyi*), országgyűlési képviselő. 1879-ben született Budán. Középiszkolai és egyetemi tanulmányait Budapesten vé-

gezte, majd hosszabb külföldi tanulmányuton volt, mely után 1904-ben ügyvédi irodát nyitott. Már két évi ügyvédi gyakorlat és a budai társadalmi és egyesületi életben való szereplés után, 1906-ban a Viziváros megvásárolta a szk.-főv. törvényhatósági bizottság tagjává és azóta megszakitás nélkül

tagja a közgyűlésnek. Néhány évi bizottsági tagság után hozzáértésével, körültekintésével s a főváros ügyeinek alapos ismeretével a közgyűlés egyik hivatott vezérévé küzdötte fel magát és különösen szűkebb hazájában, a második kerületben, olyan tekintélyre és népszerűsége telt szert, hogy alig negyvenéves korában vezére volt a vizivárosi bizottsági tagoknak. A kommün után a fővárosnak ujonnan megválasztott törvényhatósági bizottságába, mint a Wolff-párt tagja került be. E párt életében is tekintélyes szerepet töltött be, de amikor látta, hogy a párt eltér az általa helyesnek tartott iránytól, kilépett a pártból és gróf Bethlen István miniszterelnök felszólítására előkészítette a talajt arra, hogy az 1925. évi törvényhatósági választásokon új fővárosi kormányzópartot alakíthasson. Igen nagy része van abban, hogy azt az irányt, amely az alkotó munka, a társadalmi és felekezeti béke jelszavával indult Budapest meghódítására, ma már a főváros polgárságának jelentős többsége is helyesnek és egyedül célravezetőnek tartja és ezért is választotta meg őt azután az új párt elnökévé. 1926. év nyarán a fővárosi egységspárt, amelynek főtámasza a Kozma vezetése alatt álló egységes községi párt, a nemzeti polgári párttal fuzionálva, megalkotta a Polgári Egység Klubját, amelynek társelnöke lett. Több, mint két évtizede előkelő szerepet visz a budai társadalmi, közjótékonyági és kulturális intézményekben. Kormányfőtanácsos. Budán az egységspárt listájának élén kapott mandátumot az országgyűlési választásokkor.

König Tivadar dr., nyug. államtitkár. 1867. jan. 23-án született Budapesten. Az egyetemet Budapesten elvégezvén, a pénzügyminisztérium szolgálatába lépett, ahol — miután közben két esztendeig a fővárosi pénzügyigazgatóságnál működött — fokozatosan előrehaladva, 1915-ben min. tanácsos, 1919-ben pedig h. államtitkár lett s 1924-ben nyugalomba vonult, mint államtitkár.

A világháború második felében a pénzügyminisztériumot képviselte azokon a

tárgyalásokon, amelyek — Ausztriával közösen — a Németbirodalommal a három állam közötti szűkebb gazdasági kapcsolat létesítése ügyében folytak. A szanalási időszak végéig, mint a pénzügyminisztérium állandó kiküldötté dolgozott a Nemzetek Szövetsége főbiztosa mellett. Különböző folyóiratokban több, a vámjogra vonatkozó dolgozata jelent meg. Nagyobb munkája a vámjog osztályozásáról szóló 1924. XIX. törvény-cikk tervezete legnagyobb részének elkészítése és az egész tervezet szerkesztése volt. A vámjog terén működésével elismert nevet szerzett magának.

Könyves Lajos, volt nemzetgyűlési képviselő. 1861. ápr. 18-án Biharszentjánoson született. Vármegyéjének egyik legnépszerűbb kiszgadjája. Huszonegy esztendeig községi bíró és 30 esztendő óta egyházának presbitere volt. A községi hitel- és fogyasztási szövetkezetnek és a biharmegyei kiszgadapártnak megalapítója és mindháromnak alakulása óta elnöke volt. Községében, a volt urbéres területeken 50 holdnyi bolgár kertészetet létesített, ahol a legintenzívebb gazdálkodás folyt. A háború alatt a katonai szolgálatra bevo ult jegyző teendőit látta el. Nagyrésze an abban, hogy Bihar vármegyében a közéletviszonyok az egész háború alatt mintaszerűek voltak. Mikor a románok Biharmegyét megszállták, szülőfalujából menekülnie kellett. Az első nemzetgyűlésen a biharkeresztési kerületet képviselte s ez a kerület küldte másodsor is a parlamentbe egységspárti programmal. Meghalt 1926. jun. 23-án.

Körmeny Ékes Lajos dr., főispán. 1876. dec. 14-én született Dégen, Veszprém vármegyében. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte és itt avatták a jog és államtudományok doktorává. 1898-ban a kassai postaigazgatósághoz nevezték ki, majd 1906-ban Kassa város meghívta a kulturtanácsnoki állásra. Ő rendezte II. Rákóczi Ferenc és a bujdosók hazahozott hamvainak nagyszerű temetését. Sokat munkálkodott Kassa város rendezése terén és leg-

szebb tervét, a Rákóczi Muzeum felépítését s Rákóczi lovasszobrának felállítását már nem vihette keresztül, mert közben kitört a háború. A mozgósításkor, mint tart. százados-hadbíró vonult be. Mikor a csehek 1919-ben megszállották Kassát, nem tette le a hűségfogadalmat és így állásából elbocsátották. Ekkor uridivatüzletet nyitott és társadalmi, valamint politikai téren állott a magyarság élére. Az első cseh parlamenti választások alkalmával a keresztény szocialisták és a kisgazdapárt közös listáján ő volt a listavezető s a prágai parlamentben a magyar képviselők első megjelenésekor, mint a Szlovenszki és Ruszkakrajnai Ellenzéki Pártok Szövetségének elnöke tiltakozó deklarációt olvasott fel. Mint-hogy a magyarság erélyes védelmezője lett, nemcsak mandátumától, de állampolgárságától is megfosztották s így el kellett hagynia Kassát. 1926 augusztusban a magyar kormány Veszprém vármegye főispánjának, 1928-ban pedig a Balatoni Intéző Bizottság elnökévé nevezte ki.

Körmeny Máttyás, a felsőház tagja. 1875. jan. 22-én született Kishegyesen, Bácsbodrogmegyében. Lat elemi osztály elvégzése után az asztalosmesterséget tanul

nulta ki és 1901-ben önállósította magát. 1905-ben már megváltották a szegedi ipartestület egyik vezető tagjának és tagja lett Szeged város törvényhatósági bizottságának is. A háború alatt katonai szolgálattal teljesített és 1916-ben súlyosan megsebesült. 1919-ben tagja volt az Antiholsevista Comiténak és a Nemzeti Bizottmánynak. Ugyanakkor választották meg a szegedi ipartestület ügyvezető elnökévé, Pálffy Dániel, halálával pedig 1928-ban az ipartestület elnökévé és felsőházi taggá választották. Az Ipartestületek Országos Szövetségének, az Asztalosmesterek Országos Egyesületének társelnöke.

Köszeghy Sándor (*winckhlsteini*), nyug. h. államtitkár. 1866. jan. 17-én született a szabolicsmegyei Királytelek

községben. Tanulmányai elvégzése után,

1888-ban kezdette meg közhivatali pályafutását Sárosmegye szolgálatában. 1893-ban Sáros vármegye főispánjának titkára lett, 1896-ban pedig a girárdi kerület országgyűlési képviselőjévé választotta. 1903-ig

képviselte e kerületet a törvényhozásban s akkor a mandátuma lejártá után a belügyminisztériumba nevezték ki, ahol nagyon gyorsan haladt előre. 1914-ben miniszteri tanácsos, 1917-ben pedig h. államtitkár lett. A belügyminisztériumban eleinte a gyermekvédelmi osztályban működött, 1923-ban a rendőri szervezeti osztály élére került, ahol az összes közbiztonsági szervek irányításánál nagy sikerrel érvényesíthette kiváló képességeit. Az ő nevéhez fűződik az államrendőrség szervezetének végleges kiépítése, az 1924. évi rendőrtisztviselői státusrendezés és a balaton-hévízi rendőrségi és csendőrségi üdülőtelepek felállítása. 1926-ban vonult nyugalomba. Meghalt 1927. aug. 30-án Budapesten.

Kövess Béla dr., felsőházi póttag. 1871-ben született Budapesten. Középiskolai és jogi tanulmányait Budapesten végezte s azután ügyvédi pályára lépett. 1897-ben nyitott Budapesten ügyvédi irodát. A budapesti ügyvédi kamara elnökhelyettese, a Kuria ügyvédi tanácsának tagja, a bírói és ügyvédi vizsgabizottság tagja, a Magyar Földhitelintézet felügyelő bizottságának tagja. Erdemeiért 1922-ben megkapta a kormányfőtanácsosi címet. A budapesti ügyvédi kamara részéről póttagja a felsőháznak.

Kövess Hermann báró (*kövessházi*), tábornagy, volt főrendiházi tag. 1854. ápr. 30-án született Temesvárott. A katonai technikai akadémia elvégzése után a 2. hadmérnökari ezredben szolgált, majd a vezérkarhoz osztották be. A világháború kitörésekor a nagyszombeni hadtest parancsnoka volt. Az orosz harc-téren 1915-ben egy hadseregcsoport vezetése volt rábízva. Ő vette be Ivangorodot. Ezután hadseregével Szerbiába került, ahol elfoglalta Montenegrót és Novi-

bazárt. 1916-ban Olaszországban harcolt, a következő évben a Kárpátokban küzdött, majd elfoglalta Csernovicot. 1917-ben tábornagy lett. A Mária Terézia-rendnek parancsnoki keresztségével is kitüntették, számos más kitüntetése mellett. A bolgár különbéke után ő vette át a szerbiai osztrák-magyar seregek főparancsnokságát, a forradalom után pedig a király átadta neki az egész hadsereg fölötti főparancsnokságot, de a forradalmi kormányok pár nap alatt szétzüllesztették a hadsereget. 1918 áprilisában kapta meg a főrendiházba szóló királyi meghívólevelet. Meghalt Bécsben 1924. szept. 22-én. Holttestét Budapestre hozták s itt temették el.

Kraaker Kálmán dr., volt nemzetgyűlési képviselő. 1880. júl. 15-én született Pusztaszentjakabon, Pest vármegyében. A váci kegyesrendi gimnáziumban és a budapesti tudományegyetem jogi fakultásán végezte tanulmányait. 1902-ben a jog és államtudományok tudorává avatták. Doktorrá avatása után előbb két évig a váci kir. járásbírószágon joggyakornokoskodott, aztán pedig közigazgatási szolgálatba lépett s 1906-ban vármegyei aljegyző lett Pestpilisslotkiskun vármegyében. 1920 májusáig a vármegyei központban szolgált, legutóbb, mint tb. főjegyző, amikor is a váci járás főszolgabírájává választották. A kommun alatt a vármegyei direktórium a közigazgatási ügyek vezetésével bízta meg. Feltetes hatóságának hozzájárulásával vállalta is ezt a szolgálatot, de nem sokáig bírta s hamarosan megszökött. Székesfehérvárott bujkált, míg a kommun össze nem omlott. A második nemzetgyűlési választásokon Vác város mandátumát nyerte el. 1924-ben Vác város polgármesterévé választotta s érdemei elismerésül 1928-ban megkapta a kormányfőtanácsosi címet.

Kratochwill Károly (*szentkereszt-hegyi*), nyug. altábornagy. 1869. dec. 13-án született Brünbnben. A katonai akadémia elvégzése után előbb csapat-szolgálatot teljesített, később a pécsi hadapródiskolánál és a Ludovika Akadémiánál tanár lett, 1909-ben pedig József főherceg udvartartásához került. Innen vonult be újra csapatszolgálatra a háboru kitörésekor. A háboru alatt majd-

nem minden fronton harcolt és számos fényes haditett fűződik az ő nevéhez. Kiválóan vitéz magatartásáért sok magas kitüntetésben részesült, többek között a Monte St. Michele körüli harcok után megkapta az arany vitézségi érmet, ezenkívül tulajdonosa a II. és III. oszt. hadi-ékitményes katonai érdemkeresztnek, a II. és III. oszt. vaskoronarendnek, a Lipót-rend lovagkeresztjének és még több más magas kitüntetésnek. Az összeomlás után Kolozsvárra került, mint honvédkerületi parancsnok s itt alakította meg a székely hadosztályt, amelylyel hosszú időn keresztül tartotta a románokkal szemben a frontot. Mikor a hadosztály később két tűz közé került, mert egyik oldalról a kommunisták, más oldalról pedig a románok támadták, leszereltek és ekkor a románok őt és a tisztikarát Brassóban internálták, 1920. febr. 20-án pedig az egyik román nemzeti ünnepen letartóztatták és börtönbe zárták, majd Brassóból Nagyváradra, onnan Kolozsvárra, később Szamosújvárra és újból Kolozsvárra szállították. Szeptember végén haditörvényszék elé állították. A vádirat szerint a román állam biztonsága és védőképessége ellen követett el bűncselekményt. Háromnapi tárgyalás után azonban felmentették őt, de az egyik századost őt esztendei kényszermunkára ítélték. Szabadlábba helyezése után nemsokára Budapestre utazott. Három hónappal később tábornokká léptették elő és debreceni körletparancsnok lett. 1923-ban a hadtörténelmi muzeum igazgatójává nevezték ki. Ebben az évben altábornagy lett s 1925-ben nyugalomba vonult.

Kray István báró dr. ifj. (*krayovai és topolyai*), országgyűlési képviselő. 1887-ben született Lőcsén. Középiskoláinak elvégzése után államtudományi

doktorrá avatták a budapesti egyetemen. 1914-ben a bécsi kabinetirodába került, mint fogalmazó, majd ugyanott udvari titkárrá lett. E minőségében szolgált a háboru alatt, amikor is Károly király kíséretében végigjárta a frontokat. A volt 67., báró Kray Pál

táborszernagy nevét viselő gyalogezred tartalékos hadnagya. Egyetemi tanulmányait a montpellier-i egyetemen egészítette ki s Angolország, valamint a skandináv államok kivételével egész Európát beutazta tanulmányutja során vagy hivatalos megbizatással. 1923 óta a népjóléti minisztérium osztálytanácsosa volt. Fővárosi és szaklapokban számos cikke jelent meg. Az országgyűlésbe a zalaegerszegi kerület küldötte be az egységes párt programjával. Az aranygyapjas rend cimernöke és számos hazai és külföldi rendjel tulajdonosa.

Kricsfalussy Mihály (*darvai és kricsfalusi*), nyug. h. államtitkár. 1867-ben született Kricsfalván. Középfiskolái elvégzése után a budapesti m. kir. József műegyetemen tanult és itt szerzett mérnöki oklevelet. Tanulmányai elvégzése után a magyar államvasutak szolgálatába lépett,

majd később a kereskedelemügyi minisztériumba helyezték át, ahol a vasuti műszaki

szakosztályban működött. A minisztériumban fokozatosan előrehaladva, 1919 év végén miniszteri tanácsos lett és 1925 novemberében nevezték ki h. államtitkárrá. Ekkor már a vasuti műszaki szakosztály főnöke volt s mint ilyen rendkívül nagy munkásságot fejtett ki a MÁV. reorganizálása körül. Több vasuti vonal építését vezette s érdemei elismerésül többször részesült kitüntetésben, így többek között megkapta a Ferenc József-rend középkeresztjét s a II. oszt. polgári hadiérdemkeresztet. 1927 év végén vonult nyugalomba.

Kristóffy József, volt belügyminiszter. 1857 szept. 7-én született Makón. Középfiskoláit Makón, Temesvárott és Aradon, a jogot Budapesten és Bécsben végezte. Ezután Csanád vármegyében vállalt hivatalt, közben az akkori közmunka- és közlekedésügyi minisztériumban volt min. fogalmazó. Majd ismét visszatért a megyei szolgálatba s mint megyei főjegyzőt 1896-ban szabadelvű programmal képviselővé vá-

lasztották. A Házban főleg szociálpolitikai és közigazgatási kérdésekkel foglalkozott. 1904-ben a Tisza-kabinet bizalmából másfél évig Szatmár vármegye főispánja volt s ebben a helyzetben találta az imparlamentáris Fejérváry-kabinet alakítása, melyben a belügyminiszteri tárcát elvállalta. Kristóffy a parlamenti viszonyok elfajulásának okát a szűk választójogban kereste s nagy meglepetést keltett, midőn németbogsáni beszédében (1905 szept. 9.) orvoslásul az általános titkos választójogot kormány-programm gyanánt proklamálta. Az általa tervezett választójogról törvényjavaslatot is készítet, melyet bő indokolással és statisztikai adatokkal felszerelve, nyilvánosságra bocsátott (1906). Emiatt, továbbá azért is, mert a passzív ellenállásba lépő törvényhatóságoknak az adó és ujoncmegtadásra vonatkozó határozatait megsemmisítette, a legélesebb küzdelmek ütközőpontjába került. A törvényhatóságok ellenállásának megtörésére irányultak továbbá azok az intézkedései is, hogy főispánok, kormány- és királyi biztosok kirendelésével, a vármegyei közgyűlések betiltásával, az állami szubvencióknak tőlük való elvonásával és az ellenálló tisztviselőknek felfüggesztésével a nemzeti küzdelem legerősebb várait is megsemmisítette. Midőn a szövetkezett ellenzék a kormány átvételére hajlandónak mutatkozott, Kristóffy készítette elő és hozta létre Fejérváryval a korona és többség közti paktumot 1906 ápr. 6-án. Állásától történt felmentése után 1906—1911-ig széleskörű agitációt indított az általános titkos választójog érdekében, s ezen időre esik két nagyobb műve: „A választójogi harc” és „Választójogi beszédek”. Midőn a koalíciós kabinet megbukott és Khuen-Héderváry gróf kormányelnöksége alatt ismét a régi szabadelvű párt jutott uralomra, Kristóffy is visszatért a Házba, miután 1911-ben Békéscsabán az ottani parasztpárt képviselőjévé választotta. Kristóffy azonban nemigen vett részt a Ház tanácskozásaiban, mert radikális választójogi elvei miatt nem tudott elhelyezkedni a parlamenti pártok keretében. Politikai szerepe vé-

get ért egy összeférhetetlenségi bejelentéssel, mely után 1913 decemberben Kristóffy lemondott mandátumáról. Ujabb munkái: A királyságtól a kommunizmusig (1920); Magyarország kálváriája; Az összeomlás utja (1927). Meghalt 1928 márc. 29-én.

Krisztián Imre, országgyűlési képviselő. 1881-ben született Kápolnán. Elemi iskoláit Kápolnán, két polgárit pedig Aszódon végzett. Huszholdas birtokán gazdálkodik, ezenkívül hentesüzlete is van. A közügyekkel már régóta foglalkozik, községének belső életében pedig nagy tevékenységet fejt ki. 1910 óta vesz részt politikai mozgalmakban, amikor Mayer Jánost támogatta a kápolnai kerület mandátumának megszerzésében. Megszervezője a hevesmegyei Földmives Szövetségnek. Husz esztendeje tagja a vármegye törvényhatósági bizottságának és községe képviselőtestületének. A megye életében is tevékenyen részt vesz és a törvényhatósági közgyűléseken számtalanszor szólalt fel községi és mezőgazdasági problémákhoz. Első ízben tagja a törvényhozásnak. Mayer János földmivelésügyi miniszternek a kápolnai kerület mandátumáról történt lemondása után, az időközi választások során választották meg az egységpárt programjával.

Krisztics Sándor dr., egyetemi tanár. 1890 jan. 15-én született Budapesten. Tanulmányait is Budapesten végezte. 1912-ben jog- és államtudományi doktorrá avatták. 1912-ben a Fővárosi Könyvtár szolgálatába lépett, könyvtári felsőfoku szakvizsgát tett és 1916-ban könyvtárnokká nevezték ki. 1918 decemberében a Területvédő Liga főtítkárává választották. A

kommün alatt súlyosan elítélve a soproni és váci fegyházban szenvedett. 1919 augusztustól decemberig sajtófőnök helyettes, ezután részt vett a békedelegáció munkálataiban és Párisban volt a delegációval. 1920-ban a budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi kara a politika ma-

gántanárává habilitálta. 1922-ben Londonban a Sociological Society vendége volt és az oxfordi egyetemen tartott előadásokat a magyar kérdéstről. 1922—1926-ig a közgazdasági karon a nemzetközi jog- és külpolitika meghívott előadója volt. 1926 február havában a pécsi Erzsébet Tudományegyetem jog- és államtudományi karára a politika és jogbölcselet nyilvános rendes tanárává nevezték ki. 1923 júniusától a Magyar Tudományos Akadémia fennhatósága alatt álló Magyar Sociographiai Intézet igazgatója. Ismertebb művei: Nemzet és állam. A jogerő hatásai és érvényesülésének korlátai a közigazgatásban. Községi szövetségek Poroszországban és a magyar közigazgatási reform. A békeszerződés revíziója. Ezekon kívül még számos tanulmánya jelent meg. 1917-ben szerkesztette a Hungarian Review, 1920—1924-ig The Hungarian Nation című havi folyóiratot. 1924-től szerkeszti a Társadalomtudományi Bibliographia és a Magyar Kormányzati Bibliographia évenként megjelenő köteteit.

Krisztinkovich Ede, nyug. államtitkár. 1859 márc. 25-én született Kaposvárott. Tanulmányai elvégzése után a Kuria semmitőszéki osztályán dolgo-

zott egyideig, mint gyakornok, 1882-ben a közmunka és közlekedésügyi, 1889-ben pedig a földmivelésügyi miniszteriumba nevezték ki. 1904-ben miniszteri tanácsos lett és a földmivelésügyi miniszterium gazdasági szaktudósítója Berlinben. 1894—1896-ig ő szerkesztette az általa alapított és négy nyelven kiadott Néplap-ot s ugyancsak az ő szerkesztésében jelent meg a „Magyarország földmivelése“ című munka is. A viziutakról a szakfolyóiratokban igen sok tanulmánya jelent meg. A „Viziutakról“ című művét a Magyar Tudományos Akadémia nagydíjjal tüntette ki. Számos tanulmánya német nyelven is megjelent. A szakkérdéseken kívül szépirodalommal is foglalkozott és Barang álnév alatt több regénye jelent meg, így: A

bün, Husvét. Történelmi műve: A magyar szabadságharc története. 1919-ben mint államtitkár vonult nyugalomba.

Krolopp Hugó, volt országgyűlési képviselő. 1873 márc. 26-án született Nagyszombatban. A középiskolát Vácott végezte, elvégezte ezenkívül a kolozsvári és a magyaróvári gazdasági akadémiát. 1905-ben a debreceni gazdasági akadémiához neveztek ki tanárrá. Ezt megelőzőleg a földmivelésügyi miniszter megbízásából több külföldi tanulmányuton volt s

bejárta Ausztria, Németország, Franciaország, Belgium, Hollandia, Dánia, Svédország, Finnország és Oroszország nevezetesebb gazdasági iskoláit és kísérleti intézményeit, egyuttal üzemi szempontból tanulmányozta ez országok gazdaságainak berendezését. A gazdasági szakirodalom régi munkása, számos szakcikkén kívül Mezőgazdasági Kereskedelemtan címen nagyobb művet írt, melynek alapján tanítják a hazai gazdasági akadémiákon a mezőgazdasági kereskedelem ismereteit. 1908-ban az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felhívására az egyesület kötelékébe lépett és titkári minőségben a mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, üzemi és műszaki osztály teendőit vezette. Az 1910-iki általános választáson a pozsony megyei szempei kerület nemzeti munkapárti programmal képviselővé választotta. 1919-ben egyetemi rendes tanár lett. Meghalt 1928. febr. 13-án.

Kronberger Emil, konzul. 1891 máj. 22-én született Budapesten. A budapesti kereskedelmi akadémia elvégzése után Svájcban és Angliában folytatta tanulmányait, majd 1913-ig a Magyar Általános Takarékpénztár szolgálatában állott. Ekkor kiment az Északamerikai Egyesült Államokba és hét éven át Newyorkban a Trans Atlantic Trust-nél, később pedig a Joungestown Bank-nál működött. Hazatérve megint a Magyar Általános Takarékpénztár szolgálatába állott. 1925-óta Haiti köztársaság magyarországi konzulja.

Krudý Andor dr., min. tanácsos, jogügyi igazgató. 1872-ben született Szécsényben, Nógrád vármegyében. Középiskoláit Iglón végezte, jogtudori és ügyvédi oklevélét Budapesten szerezte meg. 1893 nov. 1-én lépett állami szolgálatba, amikor a budapesti kir. törvényszékhez joggyakornokká neveztek ki. 1897-ben átlépett a kir. kincstári jogügyi igazgatósághoz, hol 1921 szeptember óta miniszteri tanácsos, 1928 tavasza óta igazgató. Hivatalában főleg telepítési és vízjogi, majd a budapesti kereskedelmi és ipari kikötő építésével kapcsolatos jogi ügyekkel foglalkozott, végül a földreform végrehajtása során az állami birtokok védelmében járt el. Fialabb éveiben, mint a cimbalomjáték művelője tűnt ki, sok hangversenyen vett részt s a filharmonikusok között is játszott a VI. Liszt rapszódiaiban, melynek partitúrája a cimbalomszólamot előírja.

Krudý Ferenc, országgyűlési képviselő. 1883-ban született Szécsényben. A középiskola elvégzése után a jogot a budapesti tudományegyetemen hallgatta, de egy-egy szemesztert töltött az olaszországi és németországi egyetemeken is és ott jogi és művészeti tanulmányokat folytatott. Hazatérve, a vármegye szolgálatába lépett s már huszonnégy éves korában szolgabíró volt Nógrád vármegyében. A világháború idején, mint tüzérfőhadnagy, két éven át teljesített harctéri szolgálatot. A háború végefelé felmentették, visszatért a vármegye szolgálatába s mint másodfőjegyző a gazdasági és élelmezési ügyek vezetését vette át. 1922-ben Baja szab. kir. város főispánja lett s e minőségben a délvidéki gazdaközön-ség terményeinek exportálása és a külföldi piacokon való kedvező értékesítése érdekében fejtett ki eredményes munkásságot. Főispánságának ideje alatt kiépült a bajai dunai kikötőnek a vasuti hálózattal való összeköttetése s megvetette az alapját a közraktárak későbbi időben való létesítésének. Az ő

nevéhez fűződik a bajai kereskedelmi iskola létesülése is. Állásától 1923 májusában vált meg. Agrárpolitikus és már a háboru alatti időkben is a keresztény agrárirányzat szolgálatában munkálkodott. Széleskörű publicisztikai és szakirodalmi munkásságot fejtett ki, számos agrárpolitikai vonatkozású cikke jelent meg a Köztelekben, Gazdák Szemléjében, a Vármegye s a Budapesti Hirlap hasábjain. A háboru után tevékeny szerepet vitt az agrárszervezkedésben s eredményes munkásságot fejtett ki az agrárszervezkedést elősegítő intézmények létesítésében. Tagja számos társadalmi és gazdasági egyesületnek. Első ízben tagja a törvényhozásnak. A szécsényi kerület választotta meg egyhangulag, az időközi választások során, az egységespárt programjával.

Krüger Aladár dr., országgyűlési képviselő. 1878-ban született Nagyváradon. Miután Kolozsvárott jogi doktorátust, Budapesten pedig ügyvédi okle-

velet szerzett, ügyvédi irodát nyitott Nagyváradon. Ugyanott több mint tíz éven át szerkesztette a Tiszántul c. politikai napilapot és vezérszerepet játszott az ottani politikai és társadalmi mozgalmakban. Alelnöke volt

a nagyváradai Szigligeti Irodalmi Társaságnak. Biharmegyében több földbérlő szövetkezetet alapított. Igen sokat foglalkozott irodalmilag is a földreform kérdéssel, továbbá közjogi és főleg nemzetiségi kérdésekkel. A nagyváradai Társadalomtudományi Társaság által 1913-ban rendezett kétnapos nyilvános vitában a nemzeti álláspont vezérszónoka volt Jászi Oszkárral és Goldis Lászlóval szemben. Tanulmányutjai során beutazta Ausztriát, Német- és Olaszországot, valamint Hollandiát. Irodalmi téren rendkívül nagy munkásságot fejtett ki. Önállóan megjelent művei: Az esküről; A régensség a magyar közjogban; Az általános választójog; A becsület védelme; A magyar nagybirtokról; Az alapítvány; A magyar földreformról; A szekularizáció

mint üzlet; Aratás a sivatagban; A magyar szent korona; Hulló magyar csillagok. Versei a napilapokban jelentek meg, ezenkívül verses kötetet is kiadott: Orgonaszó címmel. Számos versét megzenésítették. Nagyváradnak a románok részéről történt megszállása után irredenta mozgalmakban vett részt, emiatt börtönt szenvedett. 1920-ban elmenekült Nagyváradról s Budapestre jött. Itt egyideig szerkesztette az Uj Nemzedék napilapot, majd e tisztségétől megválva, folytatta ügyvédi praxisát. Első ízben tagja a törvényhozásnak. A biharnagybajomi kerületben választották meg egységespárti programmal.

Kuales Godofréd, volt országgyűlési képviselő. 1845 dec. 31-én született Besztercén. 1870-ben Marosvásárhelyen bírói vizsgát tett. Ezután Beszterce városánál működött, 1876-ban pedig Besztercenaszód vármegye árvaszéki ülnöke lett. Negyedszázados szolgálati jubileuma alkalmából a király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. 1895-ben a vármegye alispánjává választották meg. 1903-tól kezdve Beszterce városát képviselte a törvényhozásban. 1910-ben mint a nemzeti munkapárt tagja nyerte el Beszterce mandátumát. Meghalt 1914 ápr. 24-én.

Kubinyi Géza, volt országgyűlési képviselő. 1851 dec. 9-én született Székároson, Gömörmegyében. Tanulmányai elvégzése után közigazgatási pályára lépett, 1882-ben a rozsnyói járás főszolgabírájává választották. Egyházánál kifejtett munkássága nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a gömör ág. ev. esperességből a pánszlávizmus mételye kiküszöböltetett. 1891-ben és 1892-ben a jolsvai kerület országgyűlési képviselőjévé választották meg. 1905—1906-ban Komárom vármegye és Komárom város főispánja volt, 1910-ben pedig újra elnyerte a jolsvai kerület mandátumát, nemzeti munkapárti programmal. 1913-ban Gömör és Kishont vármegye főispánjává nevezték ki s e tisztségéről a Tisza-kormány távozása után, 1917-ben mondott le. Meghalt 1929 ápr. 3-án.

Kun Béla dr. (*szeptéteri*), felsőházi tag. 1874 nov. 8-án született a biharmegyei Monostorpályiban. Iskoláit Debrecenben végezte s ugyanitt hallgatott jogot is, míg a jogi és államtudományi doktori fokot a budapesti, az egyetemi magántanári képesítést pedig a kolozsvári egyetemen szerezte. Mindjárt a doktorátus megszerzése után, 1897-ben, jogakadémiai tanár lett Máramarosszigeten, ahol az egyházi, vármegyei és társadalmi életben is hamar szerephez jutott, mint a máramarosgocsbai református egyházmegye világi főjegyzője, a vármegyei törvényhatósági bizottság tagja. 1904. év végén a debreceni református kollégium jogakadémiájára választották tanárnak s itt mint a Magyar Református Segélyegylet jegyzője, majd 1908-tól, mint a tiszántuli nagy református egyházkerület al-, később főjegyzője, 1923 óta tanácsbírája, elsősorban szintén az egyházi életben működött. Rendes tagja és egyik világi jegyzője a reformátusok 1917-ben megnyílt országos zsinatának, valamint egyetemes konventjének s amabban az egyházalkotmányi, emebben a közjogi bizottság állandó előadója. 1909 óta tagja és jogi szakoktatásügyi referense a reformátusok egyetemes tanügyi bizottságának. Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságába 1917-ben választották meg s 1920 óta tagja a közigazgatási bizottságnak is. A debreceni tudományegyetem szervezésének munkájában, mint a debreceni református kollégium utolsó akadémiai igazgatója, számottevő munkát végzett s 1914 óta ezen az egyetemen az egyházjog ny. rendes tanára. Önálló könyvben megjelent művein kívül — Kálvin egyházalkotmánya, Magyar református egyházalkotmány — számos egyházjogi, jogtörténeti és magánjogi, valamint a debreceni egyetem érdekében és keletkezéséről irt füzeté — A debreceni egyetem tervezete, A debreceni egyetemért — jelent meg, azonkívül gyűjteményes művekben, szaklapokban igen sok kisebb tanulmánya és cikke. Szerkesztője a Debreceni Protestáns Lapnak. Debrecen város törvényhatósága küldte a felsőházba.

Kun Béla, országgyűlési képviselő. 1878-ban született Nagyváradon. Középiskolai tanulmányai után Budapesten jogot hallgatott. 1910—1918-ig tagja volt az országgyűlés képviselőházának, a függetlenségi párt programjával. 1918 őszén főispánná, majd kormánybiztos-főispánná nevezték ki. A kommün kitörése előtt megvált állásától. 20 éves hirlapírói működése során a szépirodalomnak s a publicisztikának minden ágában dolgozott. 1904-ben a Magyar Tudományos Akadémia Bulyovszky-díját kapta Deák Ferenc születésének százéves jubileumára irt ódájával. A második nemzetgyűlésen pártonkívüli programmal képviselte a hódmezővásárhelyi kerületet, de nagyatádi Szabó István elveit vallotta minden beszédében. Régi kerülete küldötte be az új országgyűlésbe is lajstromos választással, a 48-as Kossuth-párt programjával. A nemzetgyűlésen egy ideig a polgárok és földművesek pártjához tartozott s a pártnak egyik legjelentősebb tagja volt. A parlamenti ellenzéknek egyik vezető tagja.

Kuna P. András, országgyűlési képviselő. 1886-ban született Kunszentmártonban. Hat elemi iskolát végzett, majd otthon gazdálkodott s vezető szerepet vitt a községi életben. Tevékeny részt vett a község katolikus mozgalmaiban. Eleinte az Országos Néppárt tagja volt, majd 1918-ban az Országos Földművespárt alapításában vett részt, melynek alelnöke is volt. A bolsevizmus idején menekülnie kellett a terrorfiuk elől és csak a román megszállás alatt tért vissza falujába. Már a megszállás alatt sokat fáradozott a kispárt meg szervezésén s a falu népének vezetője lett. 1919-ben gyalogment Szegedre, hogy az ántánt-bizottságnál védelmet szerezzen községe részére a megszálló románok tulkapásával szemben. Számos helyi gazdasági, valamint társadalmi egyesületnek tagja. Az első nemzetgyűlésbe Kunszentmárton küldötte be kispárti programmal. A második nemzetgyűlésben ugyancsak Kunszentmártont képviselte egységspárti programmal. Az új országgyűlésbe is régi kerülete küldötte be.

Kuncz Ödön dr., egyetemi ny. r. tanár. 1884 jan. 18-án született Aradon. Középiskoláit Kolozsvárott végezte, majd a Ferenc József tudományegyetemen tanult. 1908-ban ügyvédi vizsgát tett, az 1908. és 1909. években pedig külföldi tanulmányuton volt Berlinben, Drezdában és Hamburgban. 1909-ben törvényszéki jegyző a kereskedelmi és váltó törvényszéken, 1913-ben pedig igazságügyi fogalmazó. Még az 1911 évben a kolozsvári egyetemen magántanárra habilitáltak és 1914-ben nyilvános rendkívüli tanár lett. 1914-ben hadba vonult és 1915 áprilisban az uzsoki harcokban megsebesült. 1916-ban a kolozsvári egyetemen ny. rendes tanár lett a kereskedelmi és váltójogi tanszéken és ott működött egészen 1919-ig, mikor is a romának kiutasították s akkor Budapestre került. Mint a közgazdasági egyetem tanára működött 1920—1928-ig, amikor meghívás alapján a Pázmány Péter tudományegyetemen néhai Nagy Ferenc utódjává a kereskedelmi és váltójog tanszékébe került. A kereskedelmi miniszterium szociálpolitikai törvényelőkészítő bizottságának beltagja, az igazságügyminiszterium hiteljogi törvényelőkészítő osztályának tagja. Élénken részt vett számos törvény előkészítő munkájában. Igen nagy szakirodalmi működést fejtett ki. Munkái közül felemlíthetjük: „A részvénytársaság védelme igazgatósági tagjainak érdekében szemben“; „A felmentésadás a részvényjogban“; „Alapítói felemlés“; „Részvényjogi reform-kérdések“; „Az osztalékjog és a fiktív osztalék“; „A magyar kereskedelmi és váltójog vázlata“; „Tisztegtelen verseny“; „Az aranymérleg problémái és rendelettervezet a kereskedők mérlegeinek arany koronában való készítéséről“; „Törvénytervezet a részvénytársaságról, szövetkezetéről és korlátolt felelősségű társaságról“. A felsoroltakon kívül még a kereskedelmi jog minden ágából számos nagyobb tanulmányt írt hazai és külföldi folyóiratokban.

Kutkafalvy Miklós dr., nyug. államtitkár, volt nemzetgyűlési képviselő. 1882 okt. 17-én született Nagyruszkán,

Zemplénmegyében. Jogi tanulmányai befejezése után ügyvédi vizsgát tett. Már huszonnégy éves korában szerkesztője volt a budapesti „Görög Katolikus Hírlap“-nak. Tevékeny részt vett a katolikus népszövetség szervezésében. A háboru alatt mint tartalékos tisztt szolgált. Az összeomlás után, midőn az orosz és cseh agitátorok a rutén terület előzőnlötték, értekezletre hívta össze a rutén nép vezetőit és ekkor az integritási politika érdekében egyhangu határozatot is hoztak. Ezért vállalta el 1918 decemberében Bereg megye kormánybiztos-főispáni állását. Midőn a csehek Ungvárig, a románok Mármárosszigetig, az ukránok pedig Bereg megyéig nyomultak előre, saját felelősségére fegyveres erőt szervezett és ezzel az ukránokat kivonulásra kényszerítette s így egy nagy terület az ellenség inváziójától szabadon maradt. Közben a rutén néptanács egyhangulag tiltakozott a rutén terület erőszakos elszakítása ellen. Az 1918 decemberében alakult magyar-rutén párt elnökévé őt választották meg. A kommunizmus bukása után a nemzeti kisebbségek miniszteriumának politikai államtitkára lett. A Budapestre bevonuló román haderő parancsnoksága aktív államtitkár létére letartóztatta és három hétig fogságban tartotta azon a címen, hogy a rutén népet a román haderők elleni fegyveres felkelésre lázította. Veszedelmes helyzetéből csak Clark főmegbízott tiltakozására szabadult ki. Az első nemzetgyűlésbe a sátoraljaujhelyi kerület küldötte be képviselőjének. A nemzeti kisebbségek miniszteriumának megszüntetése után tovább folytatta a rutén nép érdekében megindított akcióit. Mint a mentelmi bizottság elnöke, több kényes kérdés tárgyalásakor vezette a bizottság tanácskozásait. Így az ő elnöklete alatt tárgyalták le a Károly király hazatérével kapcsolatos mentelmi jogsérelmeket, amikor ugyancsak Andrássy Gyula grófot, Rakovszky Istvánt, Gratz Gusztávot és Beniczky

Ödönt, akik Cratz kivételével, nemzetgyűlési képviselők voltak, letartóztatták. Mandátuma lejártá óta ügyvédi gyakorlatot folytat.

Kühne Lóránt dr., felsőházi tag. 1886 szept. 29-én született Mosonban. Középiskolai tanulmányait Budapesten végezte, egyetemi tanulmányait pedig Lipszében, Berlinben és Heidelbergben a közgazdasági fakultáson. Heidelbergben a közgazdasági tudományok doktorává avatták. Tanulmányainak befejezése után a Kühne-féle, családi tulajdonban levő mezőgazdasági gépgyárban működött, utóbb már mint igazgató. Giesswein Sándor halála után a magyaróvári kerület beválasztotta a II. nemzetgyűlésbe, egységességi programmal. A megyei törvényhatóság tagja. A háboruban mint tüzérszázados részt vett és három évig volt a harcmezőn. Gyáripari és általában ipari kérdésekkel mindig behatóan foglalkozott.

Igazgatósági tagja a GyOSz-nak és a Magyar Vasművek Egyesületének. A Mosonmegyei Takarékpénztár és Mosonvidéki Takarékpénztár igazgatóságának a tagja. Győr-Moson-Pozsony vármegye törvényhatósági bizottsága küldötte a felsőházba.

Kürthy Lajos báró, volt főispán. 1849-ben született Kürtön. Jogi tanulmányai végeztével Komárom vármegye szolgálatában állott s később Zólyom és Turóc vármegyék főispánjának nevezték ki. Mint főispán kapta meg a magyar báróságot. 1917-ben az Országos Közéletnevelési Hivatal élére került, ez állásáról azonban még abban az évben, a Tisza-kormány távozásakor lemondott. 1918 okt. 31-én közéletnevelési miniszternek jelölték, de a forradalom kitörése miatt nem foglalta el tisztét. Ezután minden közszerepléstől visszavonultan élt Budapesten. Meghalt 1921 szept. 10-én.